Ազգ
Azg
armenian daily
6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1997 ՇԱԲԱԹ # 232 (1486)

Ռուսական երբեմնի հզոր բանակի սոսկ ստվերն է մնացել

Գրում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ռուսաստանի զինված ուժերն այն հզորության սոսկ ստվերն են, որ ժամանակին ուներ Խորհրդային Միության բանակը, գրում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը, վկայաբերելով ԱՄՆ Կոնգրեսի համար պատրաստված զեկուցագիրը։

Ըստ թերթի, զեկուցագրում նշվում է, որ ռուսական բանակում գործնականորեն չկա ոչ մի մարտունակ ստորաբաժանում, այդ պատճառով Արեւմուտքին ոչ մի սպառնալիք չի ներկայացնում։ Ավելին, վաղեմի հզորությունը ետ բերելու համար ռուսական բանակը կարիք ունի պետական ֆինանսավորման։ Միեւնույն ժամանակ, նշում է թերթը, ռուսական զինված ուժերն իրական վտանգ են Ռուսաստանի քաղաքական կայունության համար։ «Վաշինգտոն փոստն» ընդգծում է, որ ռուսական բանակը դառնում է ավելի ու ավելի քաղաքականացված, այդ պատճառով Ռուսաստանում աճում է պետական հեղաշրջման հավանականությունը։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 7

Աղետի գոտի. Անտարբերության էպիկենտրոն

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Ինը տարի է անցել Սպիտակի երկրաշարժից։ Ժամանակահատված, որի ընթացքում ձեւավորվել եւ «կրթվել» է վարչահրամայականի մի ողջ սերունդ, լրիվ կարգով ինքնորոշվել է հանրապետության ֆինանսական ընտրախավը եւ ազգը հասցրել բաժանվելու «հայրենատերերի» եւ «դավաճանների»։ Իսկ վերջին նորույթը նաեւ «աքստրակտ» եւ «ոչ աքստրակտ» հայերի, ըստ նրանց մուծվելու տրամադրության։ Քաղաքական եւ կլանային պսիխոզի, դիվանագիտական հոգեցնցումների հորձանուտում, մեր երկրում մոռացվել է, թե ինչ է նշանակում թիկունք եւ ինչ է նշանակում աղետի գոտի, հատկապես ինչ է նշանակում Գյումրի։

Ժամանակին ծաղրում էին Գորբաչովին, աղետի գոտու վերականգնման նրա ծրագիրը, ժամկետները եւ խոստումները. «Ի՞նչ 2 տարի, այստեղ 50 տարվա գործ կա», ասում էին «հրաշեկ» գնահատողները եւ ազգի լավ տղերքը։ Այս միտքը դարձնելով կարգախոս, եւ սեփական գործունեության մեջ հենվելով հենց այս «անվիճելի» տեսակետին, նրանք՝ մեր այսօրվա տերերը, շարունակում են իրենց «ազգանվեր» առաքելությունը, երեւի թե մտածելով, որ «դեռ մի քառասուն տարի ունենք»։ Այս ֆոնի վրա, մայրաքաղաքում ու նրա շուրջը օրեցօր վեր են խոյանում դղյակների հավակնություններ հայտնող կառույցները եւ այլ ուղղվածության շինությունները՝ շոյելով մեր հյուրերի աչքերը։

Աղետի գոտին այսօր ունի որբի կարգավիճակ։ Ցավոք, սա հոռետեսի տեսակետ չէ, քանզի տարիների ընթացքում չի լսվել համապատասխան ոչ մի հաշվետվություն։ Ներկայումս պետական ոչ մի կառույց դե ֆակտո պատասխանատու չէ նման մի հաշվետվություն կազմելու։ Միեւնույն ժամանակ նույն ժամանակահատվածում շահագործման հանձնվելիք երեք-չորս շինություն առիթ է դառնում հատուկ ասուլիսների եւ ճոխ ծիսակատարությունների։ Ստեղծված պայմաններում ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունը, ստանձնելով քավության նոխազի դերը, մնում է միակ կառույցը, որը տարեկան գոնե մեկ անգամ (դեկտեմբերի 7-ի նախօրեին հատուկ ասուլիս) այնուամենայնիվ հիշեցնել է տալիս գործնականում մոռացված արհավիրքը։ Ընդամենը հիշեցնում է, քանի որ աղետի գոտու վերականգնումը ՍՊԱԾ-ի ֆունկցիան չէ։

Տես ♦ էջ 2

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Թեհրանում սկսվեց իսլամական գագաթաժողովը

Օրակարգում է նաեւ Ղարաբաղյան հարցը

Ինչպես արդեն հայտնի է, դեկտեմբերի 6–11-ը Թեհրանում տեղի կունենա Իսլամական համաժողով կազմակերպության 8-րդ գագաթաժողովը, որի աշխատանքները լուսաբանելու համար Թեհրանում է գտնվում մեր իրանագետ մեկնաբան Է. Բեգիջանյանը։ Երեկ երեկոյան նա հեռախոսով հաղորդեց իր առաջին թղթակցությունը «դեպքի» վայրից։

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

Գագաթաժողովն անց է կացվում երեք՝ ավագ փորձագետների, այլ խոսքով՝ փոխարտգործնախարարների, արտգործնախարարների եւ անդամ երկրների ղեկավարների մակարդակով։

Գագաթաժողովին մասնակցելու համար Թեհրան են ժամանել 54 իսլամական երկրների պատվիրակներ, ընդ որում՝ շուրջ 30 երկրների առաջին դեմքերը։ Ըստ պաշտոնական տվյալների, թեհրանյան գագաթաժողովի մասնակիցների թիվն անցնում է 7000-ի սահմանագիծը։ Այդ թվում՝ շուրջ 700 արտասահմանյան լրագրողներ տարբեր մայրցամաքներից։

Իսլամական համաժողով կազմակերպության կանոնադրության համաձայն, անդամ երկրների գագաթաժողովը տեղի է ունենում յուրաքանչյուր 3 տարին մեկ եւ համարվում է կազմակերպության որոշումներ կայացնող բարձրագույն ատյանը։ Հյուրընկալող երկիրը 3 տարով ստանձնում է կազմակերպության նախագահությունը։ Այլ կերպ ասած՝ Իրանը մինչեւ 2000 թիվը ղեկավարելու է այն։

Ավագ փորձագետների նիստերը Իրանի փոխարտգործնախարար Մոհամադ Ջավադ Զարիֆի ղեկավարությամբ աշխատանքները սկսեցին դեկտեմբերի 2-ին, ավարտեցին դեկտեմբերի 4-ին։ Դրանք հաստատեցին արտգործնախարարների համաժողովի օրակարգը։ Բացի այդ, ստեղծվել էին երեք՝ քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային հարցերի կոմիտեներ, որոնք մշակել են գագաթաժողովում քննարկվող հարցերի շուրջ հայտարարությունների, հռչակագրերի եւ բանաձեւերի նախագծեր։ Քաղաքական հարցերի կոմիտեն մշակել եւ հաստատել է ոչ իսլամական երկրներում մահմեդական փոքրամասնությունների իրավունքները հովանավորելու, զինաթափման եւ զանգվածային ոչնչացման զենքերից զերծ գոտիներ ստեղծելու եւ Միջին Արեւելքի կացության վերաբերյալ բանաձեւերի նախագծեր։ Ըստ իրանական զանգվածային լրատվամիջոցների հաղորդագրությունների, քաղաքական հարցերի կոմիտեն քննարկել է նաեւ Պաղեստինի, արաբաիսրայելական, Աֆղանստանի, Ջամուի եւ Քաշմիրի խնդիրները։

Տես ♦ էջ 6

Ելցինը համոզեց Պետդումային ընդունել բյուջեն

5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ռուսաստանի Պետդուման որպես հիմք ընդունեց հաջորդ տարվա բյուջեի նախագիծը։ Դա տեղի ունեցավ այն բանից հետո, երբ նախագահ Բորիս Ելցինը անսպասելիորեն ժամանեց խորհրդարան եւ հորդորեց պատգամավորներին հաստատել բյուջեն, քանի որ, նրա կարծիքով, դրանից է կախված երկրի քաղաքական կայունությունը։

Համազգային գործադուլի հետեւանքով 64 մլն դոլարի վնաս Իսրայելին

5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, PC։ Իսրայելում երրորդ օրը շարունակվող համազգային գործադուլն արդեն իսկ երկրի տնտեսությանը հասցրել է 64 մլն դոլարի վնաս։ Իսրայելի կառավարության կողմից վարվող տնտեսական քաղաքականության դեմ ուղղված գործադուլին մասնակցում է 700 հազար մարդ։ Գործնականում փակվել են պետական բոլոր հիմնարկները՝ դրամատները, բորսաները, նավահանգիստները եւ Թել Ավիվի միջազգային օդանավակայանը։ Արհմիության ղեկավարությունը հրաժարվեց ենթարկվել գործադուլն ավարտելու մասին դատարանի որոշմանը։ Կառավարությունն, իր հերթին, հրաժարվում է բանակցություններ վարել գործադուլավորների հետ, մինչեւ նրանք չվերադառնան իրենց աշխատատեղերը։

Ֆրանսիայում ՀՀ վարչապետին սպասում է հագեցած ծրագիր

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, դեկտեմբերի 7-12-ը պաշտոնական այցով Ֆրանսիա կմեկնի վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորած կառավարական պատվիրակությունը։

Այցի առաջին իսկ օրը հայաստանցի բարձրաստիճան հյուրերը կլինեն Շառլ Ազնավուրի համերգին, իսկ հաջորդ օրերին կհանդիպեն ֆրանսիական ձեռնարկատերերի ազգային խորհրդի, առեւտրաարդյունաբերական պալատի ղեկավարների, ֆրանսահայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ։

Փետրվարի 9-ին նախատեսվում են Ռ. Քոչարյանի հանդիպումները Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի, Սենատի նախագահ Ռընե Մոնորիի, վարչապետ Լիոնել Ժոսպենի, այնուհետեւ՝ դեկտեմբերի 11-ին, ԱԺ նախագահ Լորան Ֆաբյուսի հետ։ Հայաստանի վարչապետը կմասնակցի նաեւ Համաշխարհային բանկի նիստին, կճաշի Պիեռ Կարդենի հետ, կայցելի Կոնյակ, ուր կհանդիպի Կոնյակի ընկերության գլխավոր տնօրենի հետ։ Վարչապետը կլինի Ալկատել ընկերությունում, կմեկնի Լիոն, ուր կբացվի «Հայաստան. Ակունքներից մինչեւ IV դարը» ցուցահանդեսը։ Նախատեսվում են նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանի մի շարք ելույթները, իսկ դեկտեմբերի 11-ին՝ մամուլի ասուլիսը։

907 բանաձեւը շուտով կվերացվի

Ասում է Բաքվում ԱՄՆ դեսպանը

ԲԱՔՈՒ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանը գործնականում հաղթահարում է այն բոլոր խոչընդոտները, որ ծագում են ժողովրդավարության ճանապարհին, իսկ ԱՄՆ-ն, այդուհանդերձ, չի վերացնում 907-րդ բանաձեւը, որն արգելակում է երկկողմ հարաբերությունների զարգացումը։ Այս մասին դեկտեմբերի 4-ին հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը՝ Ադրբեջանում ԱՄՆ նոր դեսպան Ստենլի Էսկուդերոյի հավատարմագիրն ընդունելու ժամանակ։

Ինչպես հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, անդրադառնալով ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցին, Հ. Ալիեւն ընդգծել է, որ ԱՄՆ-ը, լինելով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ, մեծ հնարավորություններ ունի այդ հակամարտության արագ լուծման համար։ Նախագահը հույս է հայտնել, թե Էսկուդերոն, որ փորձառու դիվանագետ է եւ տեղյակ է արեւելյան սովորույթներին, կկարողանա նպաստել երկու երկրների միջեւ առողջ եւ սերտ փոխհարաբերությունների ձեւավորմանը։

Դեսպան Էսկուդերոն իր հերթին հայտարարել է, որ Քլինթոնի վարչակազմը շարունակում է ջանքեր գործադրել 907-րդ բանաձեւը վերացնելու ուղղությամբ, որը այդ ջանքերի շնորհիվ մոտ ժամանակներս չեղյալ կհայտարարվի։

Ռուսական պատվիրակություն Երեւանում

Այսօր Երեւան է ժամանելու մերձմոսկովյան նահանգապետ Անատոլի Տյաժլովը։ Պատվիրակության կազմում են կառավարության մոտ 10 անդամներ, որոնց ուղեկցում են նաեւ մոսկվացի հայտնի գործարար Մուրադ Մուրադյանը եւ Մոսկվայում լույս տեսնող «Արմենիա ի միր» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Լուսիկ Ղուկասյանը։

Անատոլի Տյաժլովը մի քանի ամիս առաջ այցելել է Ախուրյանի շրջանում եւ հերթական այս այցը նվիրված է նաեւ երկրաշարժի 9-րդ տարելիցին։

Հանդիպումներ են նախատեսված ՀՀ վարչապետի հետ, եւ ըստ նախատեսվածի կստորագրվի միջկառավարական համաձայնագիր։

Տյաժլովը եւ իրեն ուղեկցող պատվիրակությունը կլինեն Ախուրյանում, Գյումրիում եւ մի շարք այլ վայրերում։ Պատվիրակությունը կիրակի օրը կվերադառնա Մոսկվա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Սեփականաշնորհման ծանծաղուտները

Սեփականաշնորհման ծրագիրը՝ 57, 3 տոկոսով

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԱԺ դեկտեմբերի 5-ի արտահերթ նիստում ներկայացվեց 1995 թ. ՀՀ պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման 95 թ. ծրագրի կատարման հաշվետվությունը։ Օրինագծում նշվում են այն պետական լիազորված մարմինները, որոնք իրավասու են եղել համակարգելու սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման խնդիրը։

Ըստ ներկայացված տեղեկանքի, 97 թ. օգոստոսի 25-ի դրությամբ սեփականաշնորհվել է 910 ձեռնարկություն, ընդ որում, 585-ը բաժնետիրական ընկերությունների ստեղծմամբ, 24-ը՝ մրցույթով, 14-ը՝ աճուրդով եւ 127-ը՝ վարձակալների կողմից գույքի գնման միջոցով։ Վերոհիշյալ ժամկետի դրությամբ բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրության ձեւով սեփականաշնորհման ընթացքում է 13 ձեռնարկություն, սեփականաշնորհումը չի կայացել 67-ում, իսկ 585-ում ավարտվել է։ Ըստ հաշվետվության, բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ սեփականաշնորհման չկայանալու հիմնական պատճառներն են ձեռնարկությունների խոշոր պարտքերը, դրանց հետագա գործունեության անհեռանկարային լինելը, սարքավորումների մաշվածությունը, խոշոր ներդրումների պահանջը։

Փոքր օբյեկտներից սեփականաշնորհվել է 2760-ը, որից 1181-ը՝ առեւտրի։

Դանդաղ է ընթանում անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհումը հետեւյալ պատճառներով

Տես ♦ էջ 2

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հայկական հեռուստատեսությունում գործում են խորհրդային կայսրության ավանդույթները

Վկայում է ՀԱՀ-ի տնօրեն Համլետ Գաստարյանը

Մամուլի ազգային ակումբի «ԶԼՄ-ները եւ ժողովրդավարությունը» ծրագրի շրջանակներում դեկտեմբերի 5-ին «UP&Down» սրճարանում լրագրողներին հյուրընկալվեց Հայաստանի ազգային հեռուստատեսության տնօրեն Համլետ Գաստարյանը:

Նա սկզբում համառոտ տեղեկանք ներկայացրեց, ուր նշվեց, որ հեռուստատեսության տնօրեն է նշանակվել 97 թ. հունիսին: Կառավարության որոշմամբ Հայաստանի պետական հեռուստատեսությունը վերակազմավորվել է 3 մասի՝ ՀԱՀ, «Նոր» եւ «Երեւան» հեռուստաֆիլմերի ստուդիա: Նոյեմբերի 14-ի կառավարության որոշմամբ 3 ճյուղերն էլ բաժնետիրացվեցին, ավելի ուշ դրանք կդառնան բաց, որի բաժնետոմսերի 51 տոկոսը կմնա պետության ձեռքում, 49-ը կվաճառվի: ՀԱՀ-ի այս անցումային շրջանն անորոշության է մատնվել հեռուստատեսության գործունեության մեջ: Տեղեկացվեց, որ հեռուստատեսության աշխատակազմը 1100 է, որից ՀԱՀ-ում՝ 950-ից ավել, մեծաթիվ է, եւ 97 թ. պետբյուջեն 300 մլն դրամ է, որը Ֆրանսիայի պետական հեռուստատեսության համեմատ պակաս է 1500 անգամ, մինչդեռ տեխնիկական գները նույնն են: Ի պատասխան լրագրողների հարցերի Գաստարյանը նշեց, որ «ես ինձ բուն հեռուստատեսության մասնագետ չեմ համարում, քանի որ մասնագետը հեռուստալրագրողն է, ռեժիսորը, օպերատորը, մոնտաժողը եւ այլն, ես մասնագիտությամբ լրագրող եմ եւ դիվանագետ», ավելացնելով, որ իրեն այդ պաշտոնում նշանակված է «որպես ադմինիստրատոր», որը որոշ չափով է միայն քաղաքական պաշտոն:

Գաստարյանը նշեց, որ խորհրդային ժամանակներում Հայաստանի հեռուստատեսությունը եղել է ԽՍՀՄ երկրներում առաջին հնգյակի մեջ, ինչը վկայում է նրա տեխնիկական եւ ստեղծագործական մեծ ներուժի մասին: Եթե բաժնետիրացումը օգնի հեռուստատեսության զարգացմանը, եւ եթե խոշոր ցնցումներ չլինեն, ապա հեռուստատեսությունում առաջընթաց կարձանագրվի եւ կպակասի կադրերի հոսունությունը:

Անդրադառնալով հեռուստատեսության բյուջետային հատկացումներին, Գաստարյանն ափսոսանք հայտնեց, որ հատկացումների 98 թ. մակարդակը 118 մլն դրամով ցածր է 97 թ. մակարդակից, ինչը կարող է աղետ լինել, քանի որ Հայաստանի գովազդային նեղ շուկայի պայմաններում հայկական հեռուստատեսությունը չի կարող գոյատեւել, մանավանդ որ «բաժնետիրացումից չի կարելի հրաշքներ սպասել»:

Այն հարցին, թե հեռուստատեսությունում կա՞ արդյոք գրաքննություն, Գաստարյանը պատասխանեց. «Պարզապես տեխնիկապես հնարավոր չէ գրաքննություն իրականացնել», չկա նաեւ «գրաքննիչ մարմին»: «Հաղորդումից առաջ հնարավոր չէ որեւէ գրաքննություն», «բարձրագույն գրաքննիչը հասարակությունն է»: Անդրադառնալով փակված մի շարք հեռուստահաղորդումներին, Գաստարյանը նշեց, որ դրա՛նց փակումը հիմնականում հետեւանք էր հաղորդացանցի փոփոխությունների (ամենօրյա հաղորդացանցից դուրս մնաց «Մայրաքաղաքը», «Օրենք եւ իշխանությունը» հանվեց, նվազեցվեց «Մենք ու մենք» տարբերականությունը եւ այլն): Սա երկարատեւ վեճերի տեղիք տվեց:

Գերատեսչությունների միջին օղակները փորձեցին թելադրել-պարտադրել իրենց «հատուկ» հաղորդումները: Գաստարյանը դիմել է վարչապետին, որպեսզի վերջինս արգելի այդ օղակների ղեկավարներին գերատեսչական ցուցում տալ հեռուստատեսությանը:

Ինչ վերաբերում է Պասկալեւայի հաղորդաշարի արգելմանը, ապա, ըստ Գաստարյանի, փակվել է նույն տրամաբանությամբ հաղորդացանցի փոփոխության հետեւանքով, թեպետ խնդիրը անտեղի քաղաքականացվել է: Գաստարյանը ավելացրեց, որ Պասկալեւայի հաղորդաշարի առումով լուծումներ կգտնվեն, սակայն նրա հետ բանակցելուց հետո միայն:

Անդրադառնալով հեռուստագովազդին, Գաստարյանը նշեց, որ գովազդային ողջ ժամանակը վաճառված էր րոպեն 3,5 դոլարով՝ գումարած ֆիլմերի ցուցադրումը, ընդհանուր կազմում էր րոպեն 14,5-15 դոլար: Հունիսին «Պարադիզի» հետ բանակցությունների արդյունքում հեռուսագովազդի գները բարձրացան մոտ 5,5 անգամ (պայմանագիրը կգործի մինչեւ 98 թ. ավարտը), 35 րոպե հեռուսագովազդի ժամանակահատվածը վաճառվեց 3 գովազդային գործակալությունների՝ «Պարադիզ», «Կայծ», «Արս»: Առայժմ հեռուսագովազդից հեռուստատեսությունը մեծ գումարներ չի ստանում, բայց քանի որ «հեռուստատեսությունը կարեւոր բիզնես է», ուստի եւ գովազդային շուկայի առողջացմանը զուգահեռ կմեծանա: Ներկայումս համագործակցության բանակցություններ են վարվում բրիտանական, ֆրանսիական, իրանական հեռուստատեսությունների հետ:

Հայաստանի անկախացումից հետո հեռուստատեսության բոլոր ղեկավարները փորձեցին հեռուստաընկերությունում հեղափոխություն իրականացնել, սակայն արդյունքում իրենք հեռացան: Ի՞նչ է խանգարում այդ հեղափոխությանը կամ պե՞տք է արդյոք հեղափոխություն, ի պատասխան մեր այս հարցադրումների ՀԱՀ-ի տնօրենը նշեց. «Ես բնույթով, համոզմունքներով հեղափոխական չեմ, եւ չեմ կարծում, որ հեռուստատեսություն եմ եկել, որպեսզի հեղափոխություն իրականացնեմ»: Ի պատասխան մեր հաջորդ հարցի, ըստ որի, ինչո՞ւ չեն թարգմանվում ռուսերենով ընթացող հարցազրույցները եւ ֆիլմերը, Գաստարյանը նշեց, որ ֆիլմերի թարգմանությունը կապված է ֆինանսների հետ, իսկ լեզվական մաքրամոլությունը տնօրենը համարում է անընդունելի:

Լրագրողների հարցերին պատասխանելիս ՀԱՀ-ի տնօրենը նշեց, որ հեռուստատեսությանը որեւէ պաշտոնյա քաղաքականություն չի թելադրում, կան ամենօրյա վեճեր գերատեսչությունների միջին օղակների եւ «Լրաբերի» միջեւ, տեղեկատվության վարչությունը քաղաքական պատվերներ եւս չի կատարում: Վերջում Հ. Գաստարյանն ընդգծեց, որ հայկական հեռուստատեսությունում գոյություն ունեցող ավանդույթները խորհրդային կայսրության հետեւանք են պրոֆեսիոնալիզմով եւ գաղափարականացմամբ հագեցած, որոնք խանգարում են հեռուստատեսության աշխատակիցներին:

Գաստարյանն, ըստ այդմ, կարեւորեց լրագրողի մասին օրենքի ընդունումը, որպեսզի լրագրողը լինի ավելի պաշտպանված, պատեհապաշտությունից զերծ եւ արհեստավարժ: «Ինքնավերահսկում, երկյուղ, տատանում» գոյություն ունեն թե մամուլում, թե հեռուստատեսությունում, ինչն էլ խանգարում է զարգացմանը եւ նպաստում՝ բեւեռացմանը, վերջում ընդգծեց նա:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ամերիկյան կառավարությունը զանց է առնում Երեւանի նախազգուշացումները

Ամերիկյան կառավարությունը հրատարակել է օտարերկրյա այն կազմակերպությունների ցուցակը, որոնք համարում է ահաբեկչական: 30 կազմակերպությունների անուններ պարունակող այս ցուցակից, այդուհանդերձ, «վրիպել է» Իռլանդական հանրապետական բանակը (IRA): Հավանաբար, Sinn Fein-ի (IRA-ի քաղաքական թեւը) լիդեր Ջերրի Ադամսի հաճախակի այցելությունները ԱՄՆ նպաստել են իռլանդական կազմակերպության նկատմամբ դրական կարծիքի ձեւավորմանը: ՀՅ Դաշնակցության բացակայությունը, ինչ խոսք, կնկատեն քչերը, քանզի քչերին է հայտնի, որ 1995 թ. հուլիսին «Դրո» գործի եւ Դաշնակցության ԿԿ անդամ Վահան Հովհաննիսյանի ձերբակալումից հետո ՀՀ ԱԳ Նախարարությունը նոտա էր ներկայացրել արեւմտյան երկրների, այդ թվում ԱՄՆ-ի, դեսպանատներին՝ նախազգուշացնելով «ահաբեկչության եւ մաֆիոզ» Դաշնակցության կողմից սպառնացող վտանգի մասին: Դաշնակցությունը գրեթե հավասարեցվում էր ճապոնական Աում աղանդին, որն, ի դեպ, ընդգրկված է ցուցակում: Վերոհիշյալ փաստաթղթերից երեւում է, որ Վաշինգտոնը լուրջ չի համարել Երեւանի մեղադրանքները:

«ԿԱՄՔ»

Սեփականաշնորհման ծանծաղուտները

Սկիզբը էջ 1

ա) նոր շինարարության իրականացումը գրեթե երկու անգամ թանկ է, քան նույնատիպ օբյեկտի ձեռքբերումը,

բ) անավարտ շինարարության օբյեկտների մեծ մասի համար բացակայում են հողահատկացման մասին տվյալները:

1997 թ. օգոստոսի 25-ի դրությամբ սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների եւ փոքր օբյեկտների համար վճարվել է 52721173,8 հազար դրամ: Հաշվետվության մեջ նշվում է, որ սեփականաշնորհման ծրագիրը քանակական ցուցանիշների առումով կատարվել է 57,3 տոկոսով: Այնուհետեւ ԱԺ Վերահսկիչ պալատի նախագահը ներկայացրեց պալատի եզրակացությունը 95 թ. սեփականաշնորհման ծրագրի վերաբերյալ: Ըստ Թավադյանի, 57,3 տոկոսի սեփականաշնորհման մակարդակի ցուցանիշը «չի համապատասխանում իրականությանը»: Վերջում Թավադյանը նշեց, որ «ծրագրավորման եւ դրա հետագա փոփոխությունների փուլերում ծրագրի ամփոփ կատարողականի մասին քանակական եզրակացություն կազմել հնարավոր չէ: Թերի համարվեց նաեւ սեփականաշնորհման նպատակների եւ խնդիրների պարզաբանումը հաշվետվության մեջ:

Սեփականաշնորհման, ապապետականացման նախարար Պավել Ղալթաքչյանն ի պատասխան մենաշնորհների մասին պատգամավորներից մեկի հարցի, նշեց՝ 1200 սեփականաշնորհված ձեռնարկություններից 361-ում փաթեթի տեր է (մոտ 30 տոկոս) մի անձնավորություն: Չնայած այսեւայլ հարցադրումներին, առարկություններին եւ Վերահսկիչ պալատի բացասական եզրակացությանը՝ ԱԺ-ն հաստատեց թե հաշվետվությունը, թե Վերահսկիչ պալատի եզրակացությունը:

ԱՂԵՏԻ ԳՈՏԻ

Անտարբերության էպիկենտրոն

Սկիզբը էջ 1

Աղետի գոտու վերականգնումը ենթադրում է մոտավորապես նույնքան գործողությունների իրականացում, ինչպիսին ընթանում են Երեւանում: Հաշված տարիների ընթացքում մայրաքաղաքի որոշ թաղամասեր աչքածակ շռայլությամբ վերակառուցվեցին, այսօր քաղաքի որոշ վայրեր վերածվել են շինարարական հրապարակի, որտեղ նորօրյա կապիտալիստները զարկ են տալիս իրենց հատտատ սեյսմակայուն շինարարությանը: Ճիշտ այն ժամանակ, երբ Երեւանում հսկայական մի եկեղեցու (բովանդակությամբ՝ փարավոնի բուրգ) հիմքի քարն է դրվում, Գյումրիում գործող միակ եկեղեցու պատերն ունեն ճեղքեր, իսկ գմբեթը տեղաշարժ է եղած, վտանգավոր՝ հավատացյալների համար:

Հարցի նկատմամբ պետական քաղաքականության փաստացի բացակայությունը արթնացրել է արտագաղթի մի վիթխարի ալիք. առավել մտահոգիչն այն է, որ բնակչությունն այս հարցում անհույս է եւ նույնիսկ ցանկության դեպքում չի կարողանում իր ապագան կապել այս երկրի հետ:

Ինը տարիների ընթացքում փորձ չի արվել բնակչությանը հայրենիքում պահելու, չեն բացվել համապատասխան աշխատատեղեր, եւ այս ամենը հակառակ այն կարծիքի, որ հենց աղետի գոտին էր կոչված լինելու հանրապետության շինարարական գործողությունների էպիկենտրոն:

Ղեկավարման ոլորտում իրականացված բարեփոխումները եւ նոր՝ մարզային իշխանությունների ձեւավորումը նոր խառնաշփոթ հաղորդեցին պատասխանատվության հարցում: Հասկանալի չէ, թե խնդիրը ում վարույթն է. «կառավարությա՞ն, թե՞ մարզային իշխանությունների»: Մինչդեռ մոռացված է պետական մոտեցման հանգամանքը:

Հետաքրքիր է, որ պատերազմի վերաբերյալ ծեծված պատճառաբանությունն, անհասկանալի տրամաբանությամբ, չի խանգարում դղյակների շինարարությանը եւ, ավելի լայն իմաստով, ֆինանսական հզոր կլանների ձեւավորմանը: Այնինչ Գյումրիում, Սպիտակում, Վանաձորում եւ աղետյալ մյուս վայրերում ազգային-պետական վերաբերմունքի սպասողների թիվը արագորեն նոսրանում է:

Դեկտեմբերի 10-ին երթ դեպի ԱԳՆ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Ի պաշտպանություն Արցախի համահայկական հանրահավաքի օրը՝ դեկտեմբերի 10-ին, նախատեսվում է նաեւ երթ կազմակերպել դեպի ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն: Վերջինիս կհանձնվի Կոպենհագենում կայանալիք ԵԱՀԿ արտգործնախարարների նիստին վերաբերող ընդդիմության ուղերձը:

Ինչպես տեղեկացրեց «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ Արամ Սարգսյանը, նախատեսվում է, որ նույն օրը, բացի Երեւանից, հանրահավաքներ կկայանան նաեւ հանրապետության մարզերում եւ հայկական գաղթօջախներում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail:INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրենութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Երեւանի փողոցները, մետրոյի կայարանները, շուկաները ողողած թափառաշրջիկները տարբեր, շատ հաճախ տրամաբանորեն հակառակ վերաբերմունք են առաջացնում: Մուրացող երեխայի առաջ հայը հաղթահարում է: Ինչ էլ որ լինի, մեր հասարակության մեջ երեխան եղել եւ մնում է արտոնյալ: Օրինակ, հասարակական տրանսպորտում ընդունված է տեղ զիջել երեխային: Ու հանկարծ Երեւանի փո-

տեղեկացրել էր «Ազգ»-ը նախատոնես, «Մուրացիկ եւ թափառաշրջիկ երեխաներ» ծրագրի իրականացումը, որի համահեղինակներն էին ՆԳ, սոցապահովության, կրթության եւ առողջապահության նախարարությունները: Ծրագիրը նախատեսում է երեխաների հավաք, գրանցում, նրանց փողոց ընկնելու պատճառների բացահայտում, առողջապահության եւ կրթության բնագավառներում հատկացվելիք օգնություն: Ա-

ուզում նրանց պահել: Մյուս կողմից պետությունը չունի համապատասխան միջոցներ, ոչ էլ ընտանիքային, կոմունալ պայմաններ այդ երեխաների հոգսը իր վրա վերցնելու համար: Եղել են, իհարկե, առանձին դեպքեր, երբ երեխայի հետ մուրացող մի կնոջ առաջարկել են մեկնել Ղարաբաղ, խոստանալով հատկացնել տուն, հողամաս: Մեկ ուրիշին եւս աշխատանք են տվել: Սակայն չհեռանանք մեր հիմնական խնդ-

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Երեխաները կթափառեն շուրջկալից շուրջկալ

[illegible]ներում հայտնվում են մուրացող երեխաներ, այդ երեխաների թիվը այնքան է շատանում, որ նրանց սկսում են տիրապետորեն «դաստիարակել» խմբերի եւ խմբակցությունների: Այս առիթով մամուլը շատ է ահազանգել, սղանելով սոցապահովության եւ ՆԳ նախարարությունների համապատասխան գործողություններին՝ «գործողություն» անվանելով, իհարկե, նկատի առնելով ոչ թե ուղղակի երեխաների հավաքումը եւ վերադարձը ընտանիք մնացյալ ծնողականություններով հանդերձ, այլ մի այնպիսի միջոցառում, որը այսուհետ կապահովեր այդ երեխաների կյանքի նորմալ պայմանները ընտանիքում կամ համապատասխան հաստատությունում: 1996 թ.-ի տվյալներով ՆԳ եւ ԱԱ անչափահասների ընդունման եւ տեղաբաշխման վարչության կողմից հաշվառման են վերցվել 350 երեխա: Սակայն ոչ մի երաշխիք չկա, որ այդ նույն երեխաները դադարեցրել են իրենց փողո- [illegible] ...ոլիս, որ փողոցը յուրօրինակ միկրոաշխարհ է իր «ադմինիստրատիվ եւ վարչական» համակարգով, «օրենքներով ու կանոններով», որոնց առաջ ամեն մուրացիկ հաշվետու է եւ վարձահատույց բառի ուղղակի իմաստով:

Դեկտեմբերի 1-ին սկսվեց, ինչպես վարտին է մոտենում առաջին փուլը՝ երեխաների հավաքն ու գրանցումը: Սոցապահովության նախարարության պատասխանատու Օֆելյա Պետրոսյանի վկայությամբ՝ վերջին օրերին աշխատանքի արդյունավետությունը զգալի ընկել է, քանի որ նախորդ օրերին լուրը հասցրել էր տարածվել քաղաքի բոլոր ծայրերը, եւ երեխաները դուրս չէին գալիս փողոց: Սա եւս մեկ անգամ վկայում է մի ամբողջական ցանցի գոյության մասին:

Բնականաբար կողմնակի դիտորդը նախեւառաջ շտապում է իմանալ, թե ինչ պետք է լինի այդ երեխաների հետագա ճակատագիրը, այլ կերպ ասած, որն է նախարարության հաջորդ քայլը: Տկն Պետրոսյանը բացատրեց, որ ըստ գոյություն ունեցող կարգի, երեխան նախեւառաջ վերադարձվում է ընտանիք, արվում է նախնական զգուշացում, եթե նա նորից է հայտնվում փողոցում, ապա արվում է երկրորդ զգու- [illegible] դարձնելն այնքան էլ հեշտ բան չէ: Նախ երեխաները հաճախ թաքցնում են իրենց ինքնությունը եւ տալիս են ինչ-որ մեկի սովորեցրած պատասխաններ: Շատ դեպքերում ծնողները չեն գալիս երեխաների հետեւից, այդպիսով հասկանալ են տալիս, որ իրենք չեն կարող կամ չեն

րից: Այսօր սոցապահովության նախարարությունը չգիտես ինչու հրաժարվում է տեղյակ տվյալներ հրապարակել՝ մեջտեղ պատճառաբանելով անորոշությունը եւ վաղաժամությունը: Գուցե դա գալիս է հենց իր նախարարության դիրքորոշման անվճռականությունից, չիմանալուց, թե հետո ինչ անել: «Մենք դեռ պետք է ուսումնասիրենք», ասում է տկն Պետրոսյանը: Ու՞ր չէ արդյոք ուսումնասիրություններ սկսելը, չէ՞ որ երեւույթը գոյություն ունի երկու տարուց ավելի: Թեպետ, լավ է ուշ, քան երբեք: Եվ կա՞ն արդյոք երաշխիքներ, որ ուսումնասիրելուց հետո միջոցներ կգտնվեն այդ երեխաների ուսումը, առողջությունը եւ կյանքը պետական միջոցներով հոգալու համար: Գաղտնիք չէ, որ երեխաների փողոցում հայտնվելը որքան էլ ծնողների անհետեւողականության, եթե ոչ անտարբերության եւ նույնիսկ միտումնավոր դրդման արդյունքն է, նույնքան էլ գործազրկության [illegible] սոցիալական անհավասարության հետեւանք: Եվ գուցե նպատակահարմար լինի հետեւանքների կանխումը զուգահեռ կատարել պատճառները նոր ալիքի դեմն առնելու համար, այլապես երեխաները կթափառեն շուրջկալից շուրջկալ:

ԻՌԵՆ ՇԱՔՈՅԱՆ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 5

Կամավորների միջազգային օրը

Հայաստանի ուսանողական ջոկատների (ՀՈՒՋ) հանրապետական շտաբի կամավորական աշխատանքների ծառայությունը, որ ստեղծվել էր 1965 թ.-ից, մինչեւ 88-ի երկրաշարժը կամավոր-պարտադիր շինջոկատային կնիք ուներ: Նա իսկապես կամավորական շարժման վերածվեց համազգային աղետի ժամանակ: Փրկարարական ջոկատները փլատակների տակից հանել են հազար ողջերի: 1988-91 թթ. տարեկան 10-12 հազար հոգուց բաղկացած ջոկատները կատարել են աղետի գոտու 7 քաղաքների եւ 149 գյուղերի վերականգնողական եւ շինարարական աշխատանքները:

Դեկտեմբերի 5-ը կամավորների միջազգային օրն էր: Այդ առթիվ ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագիրը հյուրընկալել էր ուսանող-կամավորներին: Հայաստանի ուսանողական ջոկատներում ներկայումս ընդգրկված է 2450 կամավորական: 1992 թվականից հանրապետական շտաբը Յունեսկոյի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է: Արտասահմանյան 38 կազմակերպությունների հետ փոխանակության սկզբունքով կազմակերպվում են աշխատանքային ճամբարներ: Հայաստանից դուրս են մեկնում տարեկան 250 կամավորներ, իսկ արտերկրի 120 երիտասարդներ հայ կամավորների հետ աշխատում են Հայաստանի միջազգային աշխատանքի ճամբարներում, մանկական վերականգնողական կենտրոններում եւ մանկատներում: 1997 թ. ԼՂՀ կառավարության հետ հիմնեցին առաջին միջազգային ճամբարը Ղարաբաղում: 1998-ին ծրագրվում է ստեղծել 2 բնապահպանական ճամբարներ Սեւանի ազգային եւ Երեւանի բուսաբանական այգիներում: 1993-ից շտաբը կազմակերպում է 400 միայնակ ծերերի, հաշմանդամների, ի ծնե հիվանդ երեխաների տնային խնամքի ծրագիրը:

ՀՈՒՋ հանրապետական շտաբը համագործակցում է արտաքին գործերի, առողջապահության, սոցիալական ապահովության նախարարությունների, ՀՀ կառավարության, մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի, միջազգային կազմակերպությունների հետ:

Ուսանող-կամավորներին ողջունեցին ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Կասիգա Չեկալովիչը եւ կառավարության սոցիալական քաղաքականության վարչության պետ Պարոն Հայրապետյանը, որոնք միաժամանակ ներկայացրին ՀՀ վարչապետի եւ ՄԱԿ ԶԾ ղեկավար Գուստավ Սպեթների ուղերձները: Արժեւորելով կամավորական շարժումը՝ նրանք Հայաստանի ջոկատներին մաղթում էին կամավորական շարժմանն անշահախնդիր ծառայելու կամք:

Բանախոսները ՀՈՒՋ հանրապետական շտաբի պետ Ստեփան Ստեփանյանի հետ պատվոգրեր հանձնեցին կամավորներին:

ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչության նախասրահում ներկայացված էին կամավորների աշխատանքի մասին պատմող պահանակներ, գրքույկներ, տեսաֆիլմ: Վերջինիս վրա պատկերված ճամբարային անհոգ առօրյա հիշեցնող կադրերը, կարծում ենք, միայն մակերեսն են, եւ ուսանող-կամավորների նոր սերունդը չի աղճատի կամավորի գաղափարի էությունը՝ նույնացնելով միայն հասակակիցների հետ հարաբերվելու կամ ճանապարհորդելու ձգտումներին: Ասելով, որ նման ստացողություններով՝ վա՞տ օտար երկրներից չվերադարձող մարդիկ, համենայն դեպս, գտնվում են, կազմակերպության անդամ Զարուհի Ղարիբյանը վստահեցրեց, որ այդպիսիք քիչ են, եւ կամավորները հաջողությամբ իրականացնում են մարդասիրական, սոցիալական, մշակութային ծրագրեր:

Ա. Գ.

Ծաղկաձորի անտառներն ու եկեղեցիները օգնություն են աղերսում

Իր խոհերն է հայտնում գրողների ստեղծագործական տան տնօրեն Մովսես Մանուկյանը

Մեկ տարի առաջ մենք խոսեցինք այստեղ անտառահատման խնդիրների մասին, որը հրապարակվեց մամուլում, ասաց պրն Մանուկյանը: Սակայն դա գործին քիչ օգնեց, որովհետեւ անտառը շարունակում են հատել: Նույն հրատապ լուծվելիք հարցերը մնացել են, թեեւ այս տարի, ինչպես եւ առաջներում, ինտենսիվ անտառահատումից հետո աղմուկ բարձրացավ, որի հետեւանքով որոշակի կադրային փոփոխություն կատարվեց:

Կադրերը գնում են, մյուս կադրերն են գալիս, իսկ անտառը շարունակում են հատել: Փոքրածավալ անտառահատվածներում, ինչպիսին է Ծաղկաձորը, դա ավելի նկատելի է, քան գու[illegible] պակաս նկատելի է, ասենք, Իջեւանում, Նոյեմբերյանում, Տավուշում եւ այլն:

Բայց Ծաղկաձորը, որպես հանգստավայր, որպես պատմամշակութային հուշարձանների կենտրոն, որ տուրիստական մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում, անտառազրկելը ծանր հետքեր կթողնի:

– Դուք ասացիք պատմամշակութային հուշարձանների կենտրոն: Անշուշտ, նկատի ունեք Կեչառիսի եկեղեցական համալիրը:

– 11-12-րդ դարերի հայկական ճարտարապետական հուշարձանախումբ Կեչառիսը միջնադարյան Հայաստանի կրոնական ու մշակութային կարեւոր կենտրոն է եղել: Այստեղ են ապրել եւ գործել ժամանակի խոշոր գիտնականներ ու քաղաքական գործիչներ Գրիգոր Մագիստրոսը, Խաչատուր Կեչառեցին եւ ուրիշ խոշոր մտավորականներ: Այն այսօրվա իրականության մեջ պետք է վերագտնի անցած տասնամյակներում կորցրած անունը: Նրա վերականգնումը սկսվել է խորհրդային վերջին տարիներին, նույնիսկ վերանորոգելու համար հանգանակություններ են կազմակերպվել, սակայն վերջին տարիների փոփոխությունները բարենպաստ չեղան աշխատանքները շարունակելու տեսակետից: Ցավոք, վերջին մի քանի տարիներին, չնայած փայլուն վերանորոգողների առկայությանը, որոնք աշխատում են վաղ գարնանից մինչեւ խոր աշուն, նույնիսկ անձնական զոհողություններով, գործը շատ դանդաղ է առաջանում:

Հույս ունենք, որ մինչեւ քրիստոնեության 1700-ամյակի տոնակատարությունները ֆինանսական միջոցներ կգտնվեն վերանորոգումներն ավարտելու համար, որոնք կարծեմ նաեւ հոբելյանական ծրագրերում են ընդգրկված:

Հայտնի է, որ ներկայումս Հայաստանի մարզերում թեմերին կից հոգեւոր դպրոցներ ստեղծելու աշխատանքներ են տարվում: Կարծում եմ, որ Կոտայքի թեմի նման դպրոցը պետք է գործի Ծաղկաձորում, որը դեռեւս 11-րդ դարում Գրիգոր Մագիստրոսի ստեղծած նման դպրոցի խորհրդանշական շարունակությունը կլինի: Շեշտեմ նաեւ, որ եկեղեցուն միայն պատմաճարտարապետական հուշարձան անվանում տալը քիչ է, քանի որ այն նախեւառաջ կոչված է լինելու գործող աղոթքի տուն, երկրի վրա աստծո տուն:

Սեւանում օրինակն արդեն կա. դպրոցը ստեղծել են, եկեղեցին շունչ է առել: Նույնը պետք է լինի նաեւ Ծաղկաձորում, որպեսզի դեպի իրեն ձգի մարդկանց շունչը, հավատացյալների շունչը: Դա միաժամանակ հակակշիռ կլինի փարթամորեն աճող աղանդներին, որոնք ծլարձակել են նաեւ Ծաղկաձորում:

– Մեզ ասացին, որ ծրագրվում է նման դպրոց կազմակերպել Հրազդանում:

– Ինչ-որ մանկապարտեզի շենք է հատկացվել, դա, ըստ իս, ճիշտ չէ: Աստծո տունը Ծաղկաձորում է կառուցված, աստծո դպրոցն էլ նրա կողքին պետք է լինի:

– Գրողների տունը հոգսեր չունի՞:

– Ինչքան ասես: Բայց, ինչպես տեսնում եք, անցյալ տարվա համեմատ զգալի բարեփոխումներ ենք կատարել, հատկապես սենյակների ներքին կահավորանքն ենք բարելավել, առանձին պայմաններ ստեղծել ստեղծագործողների համար: Առանձին սենյակ ենք հատկացնում այստեղ հանգստացող նորապսակներին: Հույս ունենք, որ մեզ մոտ կհյուրընկալվեն նաեւ զբոսաշրջիկները: Այ, մեր զրույցին մասնակցում է ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության տուրիզմի պլանավորման բաժնի պետ Տիգրան Ալիխանյանը: Մեր զրույցի ժամանակ համագործակցության եզրեր էինք փնտրում, մանավանդ որ, ըստ նրա հաղորդածի, այս տարի անցյալ տարվա զրույցի դիմաց Հայաստան է այցելել հինգ հազար տուրիստ:

– Գրողներն ի՞նչ են արել:

– Աշխատել են, ստեղծագործել: Հանգուցյալ Հրաչյա Հովհաննիսյանն այստեղ գրեց իր հուշերի գիրքը, Կիմ Բակշին եւ Հովիկ Հախվերդյանը «Մատենադարան» ֆիլմաշարի հերթական սցենարն ավարտեցին, Լեւոն Խեչոյանը՝ նոր պատմվածքը:

Այնպես որ, համեցեք Ծաղկաձոր, համեցեք գրողների տուն, գուցե եւ ձեր ներկայությունը օգնի կասեցնելու անտառահատումը եւ առաջ տանելու եկեղեցական համալիրի վերականգնման գործը: Եվ ավելացնեմ, որ մենք հիմնական «կենվորների»՝ Հայաստանի գրողների միության անդամների առջեւ այստեղ ոչ մի սահմանափակում չենք դնում:

ԼԱՈՒՐԱ ՍԱՆԹՐՅԱՆ
Հատուկ «Ազգի» համար

Գրանցվեցին նոր լրատվամիջոցներ ու կազմակերպություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիայի հերթական նիստում գրանցում ստացան «Պատմաբանասիրական հանդես»-ի, «Մշակույթ» հանդեսի, «Մարտիկներ», «Ազդակ», «2000 պլյուս 1» շաբաթաթերթերի խմբագրությունները, ինչպես նաեւ Հայ լեզվաբանների միություն, «Գենիուս» երիտասարդական միություն, «Երիտասարդական կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունները, «Էություն» ազգային իմաստության տաճար հասարակական կազմակերպության կանոնադրության մեջ կատարված փոփոխությունները:

Գրանցվել են նաեւ «Արգավանդ», «Վերին Դվին», «Նախշավան», «Դիմիտրով», «Արագած-1», «Շենավան-1», «Ալբամար», «Խաչփառ» ոռոգման ջուր օգտագործողների ընկերությունները:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Նոյյան տապան» լրատվական գործակալությունը հայտարարում է մրցույթ թողարկող խմբագրի թափուր տեղի համար: Պարտադիր է հայերեն [illegible] ռենի գերազանց [illegible] ։ Խմբագրի աշխատ[illegible] համակարգչով աշ[illegible] հմտությունը ցանկալի [illegible]
Դիմել.
Երեւան, Խանջյան [illegible]
հարկ, ժամը 15-18:
Հեռախոս՝
52-43-18, 52-42-7[illegible]

ԱԶԳ

հարցազրույց

Ֆելիքս Մամիկոնյան «Գերմանիայում թողնում եմ իմ սրտի մի մասը»

Նրա մասին միանշանակ կարծիք չես լսի։ Թե՛ Հայաստանում, թե Գերմանիայում մոտիկից ճանաչողները եթե չասենք սիրում, ապա գոնե գնահատում են խելացի է եւ ինքնուրույն։ Առավել շատ շփվածները գիտեն, որ մաթեմատիկական բարդ խնդիրներ լուծելը նախկին դասախոս Ֆելիքս Մամիկոնյանին հնարավորություն է ընձեռել քաղաքականության մարզում էլ դժվար խնդիրներից չվախենալ եւ որ ամենակարեւորն է դրանց կեղծիք չխառնել։ Մոսկվայում Հայաստանի ներկայացուցիչ աշխատած տարիներին մամուլը գրեթե «չխանգարեց» նրան, սակայն Բոննում պաշտոնավարած նրա երեք տարիները նույնքան «անցկաց» չմնացին. գերմանական «Ֆոկուս» հանդեսը քննադատեց ՀՀ դեսպանատան գործունեությունը, հայաստանյան մամուլը բնականաբար արձագանքեց «սենսացիոն» հրապարակմանը ու... թեեւ առածն ասում է կրակ չկա առանց ծխի, բայց թերեւս հիշյալ պարագայում միգուցե հրդեհ իսկապես չկար, հետեւաբար հարայհրոցն էլ արհեստածին էր։ Լրագրային աղմուկը չնվազեցրեց գերմանացի դիվանագետների վստահությունը ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի անձի հանդեպ։ Ընդհակառակը, նոյեմբերի 5-ին Ֆելիքս Մամիկոնյանի հրաժեշտի ընդունելությունը տված դիվանագետները ափսոսանք հայտնեցին, որ նա շուտ է լքում Գերմանիան։ «Նա շատ ակտիվ էր Գերմանիայում հարաբերություններ ստեղծելու մեջ։ Մամիկոնյանը շատ բան արեց հայ-գերմանական կապերի ամրապնդման համար։ Եթե Երեւանում մնա, կարծում ենք, կարող է այդ մարզում ժամանակ առ ժամանակ խորհրդատվական աշխատանք կատարել»։ Գերմանիայի արտգործնախարարության հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Ֆրանկ Լամբախի գնահատականը շատերը կրկնեցին, իսկ Բունդեսթագի սոցիալ-դեմոկրատական խմբակցության անդամ Դիտրիխ Շպեռլինգը «լավ դիվանագետ, լավ վերլուծող» որակումներին հավելեց, թե «ի տարբերություն սովորական դիվանագետների, որոնք չափազանց հղկված են, նա մարդ է, որ սիրտ ունի, սակայն ղեկավարում է գլխով։ Դիվանագետները շարունակ ժպտում են, իսկ նա նույնիսկ ծիծաղել գիտի։ Նա հրաշալի ներկայացուցիչն է իր երկրի, վախենամ, որ շատ կարոտենք նրան»։

– Գնահատելով հայ-գերմանական դիվանագիտական հարաբերությունների պատմությունը, ասացիք, թե «շատ բան արված է, ավելին շատ կարելի էր անել»։ Որո՞նք եք համարում արվածի, չարվածի կարեւորագույն բաժինները։

– Չէի ուզենա գնահատական տալ՝ շատ, թե քիչ է արված։ Միայն թվարկեմ, թե ինչ է արված, ինչ խնդիրներ հաջողվեց լիակատար իրագործել։ Եվրոպայի ուժեղագույն, կարեւորագույն երկրներից մեկը՝ Գերմանիան, առաջիններից էր, որ ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը։ Սա կարեւորագույն գործոն էր։ Հետո՝ մեծ առաջընթաց, Երեւանում բացվեց ԳԴՀ դեսպանատունը, այնուհետեւ Հայաստանինը՝ Բոննում։ Ինչ արեց ՀՀ դեսպանատունը քաղաքական ոլորտում. մեզ հաջողվեց կայուն, լիարժեք քաղաքական երկխոսություն սկսել 2 կողմերի հետ։ Այսօր հնարավորություն ունենք բոլոր կարեւոր քաղաքական կուսակցությունների հետ մտքեր փոխանակելու այս կամ այն քաղաքական խնդրի վերաբերյալ, նրանց հետ աշխատել, ինչ-որ իմաստով պարզաբանել մեր դիրքորոշումը։ Կարող եմ վկայել, որ բոլոր խոսակցությունները բաց մթնոլորտում են անցնում։ Միշտ չէ, որ մեր տեսակետները համընկնում են, բայց աշխատում ենք իրարից չթաքցնել մեր մոտեցումները, ինչը կարեւոր եմ համարում։ Այսօր մեր արտաքին քաղաքական թիվ 1 խնդիրը Ղարաբաղն է, բնականաբար, այդ հարցը չէր կարող չշոշափվել այստեղ իմ գործունեության ժամանակ։ Քաղաքական բոլոր ուժերի հետ այդ հարցը, նրա ընթացքը, լուծման եղանակները ոչ միայն քննարկում էինք, այլեւ գերմանացիների կողմից հետաքրքիր առաջարկներ լսում՝ ինչպես փոխզիջումների ճանապարհով լուծել հարցը։ Հիշատակեմ նաեւ, որ 1995-ի մարտին Բոննում Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորմանը նվիրված մի մեծ ժողով գումարվեց, իսկ 1996-ին տեղի ունեցավ Մինսկի խմբի համանախագահների եւ հակամարտող կողմերի հերթական նիստը, որն, ի դեպ, հովանավորել էր Գերմանիայի արտգործնախարար Քլաուս Քինկելը։

Մեր պաշտոնական հարաբերությունների ակտիվության մասին վկայում են վերջին 3 տարվա այցելությունները. Հայաստան այցելեցին Գերմանիայի արտգործնախարարը, տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման նախարար Կառլ-Դիտեր Շպրանգերը (հիշյալ նախարարությունը շատ կարեւոր դեր ունի՝ երրորդ աշխարհի երկրներին ցույց տրվող օգնության պատասխանատուն է), Բունդեսթագի փոխնախագահ հանգուցյալ Հանս Քլայնը, 1997-ին Գերմանիայի արտգործնախարարի տեղակալ Հելմուտ Շեֆերը։

Այժմ աշխատանք է տարվում մեր պաշտոնյաների Գերմանիա այցելելու ուղղությամբ։ Նախնական պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ 1998-ին Գերմանիայում պաշտոնական այցով կլինեն ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ՀՀ արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը։ Մեծ սպասելիքներ ունենք Վեհափառի այցից՝ 1998-ի հունվարին։ Առանձին բանակցություններ ենք վարել ՀՀ նախագահի այցի վերաբերյալ։

Տնտեսական բնագավառում 2 ձեւի համագործակցություն կա՝ միջպետական մակարդակով եւ առանձին ֆիրմաների, ձեռնարկությունների միջեւ։ Միջպետական բնագավառում մեր համագործակցությունը արդյունավետ է. ստորագրվել են մի շարք կարեւոր փաստաթղթեր։ 1995-ին Գերմանիան 5 միլիոն մարկ տրամադրեց փախստականների համար կացարաններ կառուցելուն։ Չափազանց նպաստավոր պայմաններով վարկ տրամադրվեց ՀՀ-ին, որի հիմնական մասը ուղղվեց էներգետիկայի զարգացմանը։ Վերջերս գերմանական կողմի հետ կայացած բանակցությունների արդյունքում մոտակա 2 տարում ՀՀ-ն կստանա մոտ 40 միլիոն մարկ օգնություն՝ առաջնակարգ խնդիրների ապահովման համար։

Կուզենայի նշել դեսպանության որոշակի աշխատանքը գերմանական խոշոր մասնավոր բիզնեսի հետ։ Երկարատեւ բանակցություններից հետո SIEMENS հանրահայտ ֆիրմայի ներկայացուցիչները եղան Հայաստանում, 80 միլիոն մարկ ծավալով մի նախագիծ համաձայնեցվեց, ստորագրվեց հետագա լայնածավալ գործունեության մասին կարեւոր մի փաստաթուղթ։ Որոշակի բանակցությունների արդյունքում Հայաստանում եղավ նաեւ ALCATEL ֆիրմայի ներկայացուցչական մի պատվիրակություն։ Այս տարի նաեւ՝ BASF խոշորագույն կոնցեռնի ֆիրմաներից մեկը։ Մասնավոր բիզնեսի բնագավառում էլ որոշակի տեղաշարժ, առաջխաղացում կա։ Իհարկե, այստեղ դեսպանատան դերն այնքան էլ մեծ չէ, որը բնական է։ Չունենք հատուկ ծառայություն, որ նման խնդիրներով զբաղվի։

Մշակույթի բնագավառում էլ աշխույժ շփումներ կան։ Առանձին արվեստագետներ ինքնուրույն իրենց գործունեությունն են ներկայացնում Գերմանիայում։ Իհարկե, մեր հնարավորությունների սահմաններում որոշ դեպքերում աջակցում ենք, բայց, կարծում եմ, ինչքան քիչ լինի մեր աջակցությունն այդ ոլորտում, այնքան լավ։ Դա նշանակում է, որ հայ արվեստն ինքնըստինքյան ճանաչված է աշխարհում, ինքնարժեքը բարձր է։ Ի դեպ նշեմ, որ 98-ի ամռանը Գերմանիայում կանցկացվեն հայ մշակույթի օրեր, որոնց նախապատրաստական աշխատանքն այսօր հունի մեջ է։

Ինչ կարելի էր անել Գերմանիայի հետ մեր համագործակցության մեջ։ Միշտ էլ կարելի է ասել, որ այդ կապերը կարող են առավել ակտիվ լինել։ Բայց չմոռանանք, որ ՀՀ դեսպանատունն իր առաջին քայլերն էր անում։ Սկզբից պիտի կազմակերպչական խնդիրներ լուծեր, հաստատեր իր գոյատեւումը Գերմանիայում, ֆինանսական, հոգեբանական տեսակետից բավական բարդ, ժամանակ խլող գործընթաց։ Ինչեւիցե, ուրիշները կարող են գնահատել՝ ինչ կարողացավ անել դեսպանատունը անցած 3 տարվա ընթացքում։

– Մեկ տարի առաջ «Ազգին» տված Ձեր հարցազրույցում ասում էիք, թե «գերմանացիների հետ հեշտ է աշխատել»։ Այդ՝ Ձեր ասած «հեշտ աշխատանքում» ո՞րն եք համարում Ձեր՝ որպես Հայաստանի դեսպանի, ամենակարեւոր հաջողված գործը։

– Հաջողություններից կարեւորագույնն եմ համարում Գերմանիայի եւ Հայաստանի միջեւ ուղիղ օդակապի ստեղծումը 1996-ի հուլիսին։ Դա նոր հնարավորություններ ստեղծեց երկու ժողովուրդների անմիջական կապն ամրապնդելու եւ մեր երկկողմ հարաբերությունները մի նոր մակարդակի տեղափոխելու հարցում։ Քաղաքական բնագավառում ընդգծում եմ գերմանական կարեւոր քաղաքական ուժերի հետ մեր մշտական երկխոսությունը, մեր տեսակետը բացեիբաց շարադրելու հնարավորությունը։ Տնտեսական բնագավառում՝ SIEMENS-ի Հայաստան գալը նաեւ մեր դեսպանատան 2 տարվա հետեւողական աշխատանքի արդյունք եմ համարում։

– «Ազգը» նշել է, որ Ձեր կարճատեւ պաշտոնավարման ընթացքում հասցրել եք բազմաթիվ բարեկամներ ձեռք բերել։

– Երեւի։ Կարող եմ ասել, որ Գերմանիային հրաժեշտ տալն ինձ որոշ իմաստով տխրեցնում է։ Այս երկիրը ես սիրում էի մինչեւ այստեղ գալս։ Այստեղ թողնում եմ ոչ միայն կյանքիս մի մասը, այլեւ սրտիս։ Գերմանացի լավ ընկերներ ունեմ՝ քաղաքական գործիչներ, մտավորականներ, նրանց հետ իմ անձնական կապը կպահպանվի։ Հրաժեշտի ժամանակ պաշտոնական ատյանների իմ գործընկերները ինձ խնդրեցին շարունակել հայ-գերմանական համագործակցությունը։ Ես հավաստիացրի, որ այդպես էլ կլինի, որտեղ էլ աշխատեմ, ամեն ինչ կանեմ, որ հայ-գերմանական հարաբերությունները զարգանան։

– Ղարաբաղյան խնդիրն այսօր հայության, հայ դիվանագիտության թիվ 1 հարցն է։ Գերմանական դիվանագիտությունը ակտիվորեն ներգրավված է Մինսկի խմբի աշխատանքներում։ Ինչպիսի՞ գնահատական կտաք այդ աշխատանքին։

– Գերմանացիների հետ ղարաբաղյան հիմնահարցը երկար ենք քննարկել, թեժ վեճեր, սուր խոսակցություններ են եղել։ Գերմանացիները բազմիցս աշխատում էին օգնել մեզ ձեւակերպելու մեր մոտեցումները կարգավորման այս կամ այն հարցի վերաբերյալ։ Այդպիսի առաջարկներ շատ են եղել եւ հաճախ բավականին ընդունելի։ Ուրիշ բան, թե համընկնո՞ւմ են դրանք մեր որդեգրած գծի հետ։ Համենայնդեպս դրանց մասին միշտ տեղեկացրել եմ Հայաստանի ղեկավարությանը։

Մինսկի խմբում էլ Գերմանիայի դիրքորոշումը բավականին հավասարակշիռ է եւ կառուցողական, եղան մի քանի հետաքրքիր եւ խոստումնալից առաջարկներ։

– Դուք քննադատում եք Լիսաբոնի գագաթնաժողովի բանաձեւը։ Կարծում եք այսօր հնարավո՞ր է մի նոր բան սկսել։ Ըստ Ձեզ, այս փուլում հնարավոր հետապնդելի քայլը ո՞րը պետք է լինի։

– Հարցը շատ բազմակողմանի է եւ դժվար է երկու-երեք խոսքով լիարժեք պատասխան տալ։ Առավել եւս, որ Գերմանիայում ՀՀ դեսպանությունն անմիջականորեն ընդգրկված չէր կարգավորման հարցում։ Նախ եւ առաջ՝ Լիսաբոնի մասին։ Իմ խոր համոզմամբ, դա արեւմտյան դիվանագիտության սխալն էր։ Առավել եւս, որ այդ հայտարարությունը ինչ-որ իմաստով մերժում էր Մինսկի խմբի նախորդ գործունեությունը։ Այդ բանաձեւը վերացրեց ստեղծված փխրուն ռազմաքաղաքական հավասարակշռությունը՝ չփոխարինելով դա մի այլ նորով։ Դրա հետեւանքն էր լարվածության սրումը տարածաշրջանում, որը չի թուլանում մինչ այսօր։

Կարեւոր հարց է՝ ինչո՞ւ Լիսաբոնը տեղի ունեցավ եւ ինչքանով էր դա անխուսափելի։ Կարծում եմ, որ հայ դիվանագիտությունը պետք է քննարկի մեր դիվանագիտության վրիպումները այդ ճանապարհին։ Մասնավորապես, վերջին երկու-երեք տարում մենք ինչ-որ չափով տանուլ տվեցինք քարոզչական աշխատանքը։ Ադրբեջանական կողմից առաջարկված մի քանի ստերեոտիպ այսօր տարածված է արեւմտյան մամուլում։ Այնտեղ մոռացվել են ղարաբաղյան հակամարտության ակունքները, Ադրբեջանի ղեկավարության մշտական ցանկությունը՝ ուժի միջոցով լուծել խնդիրը։ Այս հարցերի մոռացումը չի նպաստի մեր բանակցային գործընթացին։ Սա, կրկնում եմ, իմ տպավորությունն է կողքից։

Ինչ վտանգներով է լի այսօրվա վիճակը։ Իմ կարծիքով, Լիսաբոնի բանաձեւի հետեւողական իրագործումը կհանգեցնի չափազանց ծանր վիճակի։ Պատահական չէ, որ Լիսաբոնում ՀՀ նախագահը իր վետոն դրեց այդ բանաձեւի լիարժեք ձեւակերպման դեմ, եւ այն իրագործվեց միայն հայտարարության ձեւով։ Ադրբեջանն այսօր օգտագործում է ամեն մի հանգամանք, որ միարժեք ձեւակերպի Ղարաբաղի հայերի անվտանգության երաշխիքները։ Չեմ կարծում, որ վաղը նրա զիջելու ցանկությունն ավելանա։ Պատահական չէ, որ ադրբեջանական ընդդիմության ղեկավար Աբուլֆազ Էլչիբեյը վերջերս հայտարարեց, որ Ղարաբաղի հայերին պետք է տալ միայն մշակութային ինքնավարություն։ Այդ լուծումը չի հակասում Լիսաբոնի բանաձեւին։ Շրջափակման տեսակետից էլ արեւմտյան առաջարկները ոչ մի խոստումնալից բան չեն պարունակում։ Այսօր Թուրքիան որպես շրջափակման նախապայման առաջ է քաշում ղարաբաղյան կարգավորումը։ Վաղը այդպիսի նախապայման կլինեն եղեռնի հետ կապված որոշակի հարցեր, հետո՝ ռուսական զորքերի առկայությունը Հայաստանի տարածքում եւ այլն եւ այլն։

Հարցերը, նորից եմ կրկնում, շատ են եւ չափազանց բարդ։

Կցանկանայի միայն, որ Հայաստանում այսօր ծավալված հարցի քննարկումը հնարավորություն տա ՀՀ նախագահին ձեւակերպելու Հայաստանի պատասխանատու եւ պատվավոր դիրքորոշումը հետագա բանակցություններում։

– Հայ համայնքի վերաբերմունքը ՀՀ դեսպանատան, Ձեր անձի հանդեպ միանշանակ չէ։ Շատերը բարձր են գնահատում, շատերն էլ ձեռքերը թափ են տալիս՝ «է՜, սովորական, հայկական ծանոթ բարքերով մի հիմնարկ է»։ Այս բեւեռվածությունն ինչի՞ արդյունք է, ըստ Ձեզ։

– Չեմ զարմանում, իսկապես այդպես է։ Այսօր Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունները հստակեցված չեն։ Այդ համագործակցության մեջ յուրաքանչյուրն իր տեղը չունի։ Սփյուռքի՝ մասնավորապես Գերմանիայի համայնքի որոշ ներկայացուցիչներ լավ չեն պատկերացնում մեր դեսպանության դերը։ Հայաստանի դեսպանության հիմնական խնդիրն, ըստ նրանցից շատերի, այստեղ հայերի գոյատեւման ապահովումն է։ Մեր առաջնահերթ խնդիրը, առավել եւս ինձ համար, այսօր դա չէր կարող լինել։ Ես առաջին դեսպանն էի, իմ հիմնական խնդիրն էր գերմանացիների հետ աշխատելը։ Իհարկե, սփյուռքի խնդիրներն ամեն մի հայ դեսպանության համար կարեւոր են, դեսպանատները պիտի աջակցեն սփյուռքի գործընթացներին, բայց մինչեւ չհստակեցվի՝ որն է սփյուռքի գործը մեր ազգապահպանման մեջ, որն է պետության գործը, խոչընդոտներն անվերջ լինելու են։

Երկրորդ խնդիրն այն է, որ դեսպանության նկատմամբ մոտեցումը ձեւավորվում է համայնքի մտավորականների կողմից։ Չէի ասի, որ նրանք պիտի հիանային մեր ներկայությամբ։ Ինչո՞ւ։ Մինչ դեսպանատան գոյությունը նրանց դերը համայնքում բավականաչափ մեծ էր, նրանք էին համայնքի գաղափարախոսները։ Դեսպանության առկայությունը խախտեց այդ հավասարակշռությունը։ Սփյուռքի մտավորականները պիտի որոշակի խանդով վերաբերվեին դրան։ Չմոռանանք նաեւ կոնկրետ մարդկային հարաբերությունները, որոշ մարդկանց հետ հեշտ է համագործակցել, որոշների հետ՝ դժվար։ Չէի ասի, որ սփյուռքի հետ մեր համագործակցությունը մեր գործունեության ամենահաջող էջն էր։

– Եթե դեմ չեք, եւս մեկ անգամ «Ֆոկուսի» հետ կապված պատմությանն անդրադառնանք։ Առավել եւս վերջերս երեւանյան որոշ լրատվամիջոցներ նորից շոշափեցին այդ հարցը։ Պատմությունն ինչո՞վ վերջացավ։

– Կուզենայի նշել մի կարեւոր հանգամանք. խնդիրը կարող է ստեղծված լինել, բայց եւ օգտագործվել, եթե ինչ-որ քաղաքական նպատակ է հետապնդում։ Ամեն դեպքում պետք է հասկանալ՝ այդպիսի արձագանքն ինչի՞ հետեւանք է՝ քաղաքական հետաքրքրությունների՞ հետեւանք, թե՞ մարդիկ իսկապես տեղեկացված չեն։ Գիտեմ, որ երկրորդն էլ կա. չգիտեն՝ ինչով ավարտվեց։ Առավել եւս այն մարդիկ, ովքեր կազմակերպել էին այդ հոդվածի լույսընծայումը գերմանական մամուլում, Հայաստանում, իրենց շրջապատում միշտ խոսում են, թե «դեսպանատունը պարտվեց «Ֆոկուսին»»։ Պատմեմ՝ ինչով վերջացավ։ Դիմեցինք գերմանական դատարան, բավական երկար արարողակարգ՝ մեր հարցը պիտի ձեւակերպվեր ըստ գերմանական օրենսդրության։ Գերմանիայի արտգործնախարարությունը մեզ խորհուրդ էր տվել դիմել լավագույն փաստաբաններից մեկին։ Բավարիայի դատարանը մեր հարցը մերժեց։ Ոչ թե դատարանում մեր գործը քննվեց եւ գտան, որ «Ֆոկուսի» տպագրած տվյալները ճիշտ են, այլ գերմանական դատարանը հրաժարվեց լսելուց՝ պատճառաբանելով, թե Հայաստանի դեսպանատունը պիտի ներկայացնի ՀՀ նախագահի հատուկ լիազորագիրը։ Ինձ համար անհեթեթ բան. ես մեր երկիրը ներկայացնելու լիազորագիր ունեմ, եթե դատարանի տրամաբանությանը հետեւենք, իմ լիազորագիրը երկրի ղեկավարին հանձնելու հետ պիտի ներկայացնեմ նաեւ բոլոր դատարաններինը։ Իմիջիայլոց, Գերմանիայի արտգործնախարարությունն էլ զարմացավ, բայց ասաց, որ ոչինչ չի կարող անել, որովհետեւ Գերմանիայում դատարանն անկախ է պետությունից։ Նորից եմ կրկնում՝ մերժել են մեր հայցադիմումը, բայց չեմ գտնում, թե դրանով հարցը փակված է։ Ես հետեւողական եմ՝ այսօր էլ պատրաստ եմ դատարան դիմել, բայց, դժբախտաբար, որպես մասնավոր անձ, էլ չեմ կարող դիմել դատարան, որովհետեւ, ըստ գերմանացի փաստաբանների, դեսպանի անձն այդ հոդվածում ինչ-որ ձեւով ուղղակի շոշափված չէ։

– Ըստ ասեկոսեների, ՀՀ նախագահն աշխատանքի որեւէ առաջարկություն Ձեզ չի արել, որովհետեւ Դուք այսպես կոչված «վայ աշխատեցիք», ԳԴՀ նրա երկար սպասված այցը չկազմակերպեցիք, թեեւ ասում էիք, թե 1998-ին իրականություն կդառնա։ Ի՞նչ կասեք։

– Ինձ համար դժվար է այդպիսի խոսակցությունները մեկնաբանել։ Այս պաշտոնում նախագահի հետ համագործակցել եմ շուրջ երեք տարի, միշտ էլ զգացել եմ նրա շահագրգռվածությունը իմ հաջող աշխատանքում։ Դժվարանում եմ պատասխանել, թե ինչո՞ւ նախագահը ինձ նոր աշխատանք չի առաջարկել։ Նախագահի իրավունքն է, թե ում կընտրի գործընկեր։ Չեմ կարծում, թե դա կապված է նրա այցի հետ։ Մի դեսպան ինչքան էլ վատ աշխատի, չի կարող խոչընդոտել նման այցին։ Առավել եւս, որ այդ հարցով ակտիվորեն զբաղվում էր նաեւ Երեւանում Գերմանիայի դեսպանությունը։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Բոնն

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կուչման քննադատեց Եվրամիությանը

ԿԻԵՎ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման, դեկտեմբերի 3-ին ելույթ ունենալով Հաագայում, խիստ քննադատության է ենթարկել Եվրամիությանն ու նրա անդամ երկրներին այն բանի համար, որ նրանք բավարար ջանքեր չեն գործադրում Ուկրաինայի հետ ավելի սերտ ինտեգրացվելու ուղղությամբ։ Ուկրաինական լրատվամիջոցների համաձայն, Կուչման ընդգծել է, որ «նման պասիվ մոտեցումը» բացասական հետեւանքներ կունենա Ուկրաինայի հետ այդ կազմակերպության հարաբերությունների վրա։

«Բելառուսում ճնշվում է խոսքի ազատությունը»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության խոսնակ Ջեյմս Ռուբինը դեկտեմբերի 3-ին կայացած իր հերթական մամլո ասուլիսում հայտարարել է, թե «Սվոբոդա» թերթը փակելու պաշտոնական Մինսկի որոշումը եզակի դեպք չէ, այլ խորհրդանշում է Բելառուսի իշխանությունների ներկայիս քաղաքականությունը մամուլի հանդեպ։ Ըստ նրա, հիշյալ թերթի փակումը մի գործողություն է, որը նպատակ ունի ճնշելու խոսքի ազատությունը երկրում։

Հելմուտ Քո՞լն է հաշտեցնելու պաղեստինցիներին ու հրեաներին

ԲՈՆՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուի հետ դեկտեմբերի 4-ի ուշ երեկոյան ունեցած հանդիպման ժամանակ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլն առաջարկել է իր միջնորդությունը իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության կարգավորման գործում։ Իսրայելյան աղբյուրների համաձայն, Քոլը ճնշում չի գործադրել Նաթանյահուի վրա՝ խաղաղության գործընթացում վերջինիս վիճելի դիրքորոշման առնչությամբ, ինչը խիստ քննադատության է արժանացել մի շարք երկրների ղեկավարների կողմից։ Ինչպես հաղորդում է DPA գործակալությունը, հանդիպումն անցել է բարեկամական մթնոլորտում։

Իրաք. «Սնունդ նավթի դիմաց» նո՞ր ծրագիր

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը դեկտեմբերի 4-ին միաձայն հավանություն է տվել իրաքյան նավթը վաճառելու եւ դրանից ստացված եկամուտները Իրաքի ժողովրդի համար սնունդ եւ դեղորայք գնելու վեցամսյա նոր ծրագրին։ Ինչպես հաղորդում է DPA գործակալությունը, ընդունված բանաձեւում նշվում է, որ Իրաքին թույլատրվում է յուրաքանչյուր վեց ամսում 2 մլրդ դոլարի նավթ վաճառել։ Նոր ծրագիրը սկսել է գործել ուրբաթ օրվանից։ Նավթային շահույթի առնվազն 60 տոկոսը ՄԱԿ-ը կթույլատրի հատկացնել իրաքյան ժողովրդի համար սնունդ եւ դեղորայք գնելուն։ Նշվում է, որ մինչեւ դեկտեմբերի 5-ը Իրաքը սննդամթերքի ու դեղորայքի բաշխման նոր ծրագիր պետք է ներկայացնի։

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Իրավապաշտպանները զայրացրին Հեյդար Ալիեւին

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը ելույթ ունենալով իր «Ենի Ազերբայջան» կուսակցության հիմնադրման 5-րդ տարեդարձին նվիրված միջոցառմանը, մեղադրել է հանրապետության իրավապաշտպաններին ազգային շահերին դավաճանելու եւ արտասահմանյան հատուկ ծառայությունների հետ կապ ունենալու մեջ։ Ադրբեջանի նախագահին զայրացրել էր ադրբեջանցի իրավապաշտպանների աշխույժ եւ արդյունավետ աշխատանքը, որ պարբերաբար տեղեկացնում են համաշխարհային հանրությանը, թե մարդու իրավունքների ինչպիսի ահավոր ոտնահարումներ են տեղի ունենում այդ հանրապետությունում։ Մասնավորապես, նոյեմբերի 9-ից մինչեւ դեկտեմբերի 2-ը Բաքվում էին գտնվում «Հելսինկի ուոթչ»-ի իրավապաշտպանները, որոնք հատուկ զեկույց են նախապատրաստում, թե բանտարկյալների հանդեպ ֆիզիկական ներգործության ինչպիսի ձեւեր են կիրառվում Ադրբեջանում։ Ամերիկյան իրավապաշտպաններին ադրբեջանցի իրենց գործընկերների օգնությամբ հաջողվեց բացահայտել կտտանքների բազմաթիվ փաստեր, որոնք կատարվել են ոստիկանության քաղբաժնում, կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի գծով վարչությունում եւ այլուր։ «Խաղաղության եւ ժողովրդավարության ինստիտուտի» մամլո ծառայության հրապարակած հաղորդագրության համաձայն, մահվան դատապարտված բանտարկյալները չնայած չեն գնդակահարվում, սակայն մահանում են բանտային ծանր պայմանների պատճառով։ Այդ պատճառով էլ 93 թվականից Ադրբեջանում մահապատիժը «սառեցնելու» հրամանագրի հիման վրա նրանց նկատմամբ ցուցաբերված մարդասիրությունը ոչ այլ ինչ է, քան «հնարամիտ կեղծիք»։ Հեյդար Ալիեւը ցասկոտ կերպով հերքեց իրավապաշտպանների մեղադրանքները՝ անվանելով դրանք հերյուրանքներ։ Նա հայտարարեց, թե որոշ ադրբեջանցի իրավապաշտպաններ աշխարհով մեկ սուտ եւ զրպարտություններ են տարածում դավաճանելով Ադրբեջանի ազգային շահերին։ «Այդ մարդիկ հանուն վարձատրության ծառայում են առանձին օտարերկրյա պետությունների հատուկ ծառայություններին», ասաց Ալիեւը։ «Խաղաղության եւ ժողովրդավարության ինստիտուտի» տնօրեն Լեյլա Յունուսովան այդ կապակցությամբ հայտարարեց, թե Ադրբեջանի նախագահին ըստ երեւույթին հիասթափեցրել է Ադրբեջանում մարդու իրավունքների վիճակին նվիրված Եվրախորհրդի փորձագետների հաշվետվությունը, որից հետո հանրապետության իրավապաշտպանների դեմ պետության կողմից հրահրված զրպարտչական արշավ է սկսվել։

Դժվար է լինել իրավապաշտպան։ Եվ ոչ միայն Ադրբեջանում։

«Ազատություն» ռադիոկայանի ռուսական ծառայության նյութերի հիման վրա պատրաստեց ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆԸ

«Չիկիտան» հաղթեց «բանանային պատերազմում»

Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության փորձագետները Կենտրոնական Ամերիկայում մշակվող բանանը ոչ առանց հիմքի անվանում են «բանան-դոլար»։ Պատճառն այն է, որ Կենտրոնական Ամերիկայում բանանի մշակությամբ եւ արտահանությամբ զբաղվող վերազգային խոշոր ընկերությունները վերջերս հաղթանակ են տարել ամերիկացիների եւ եվրոպացիների «բանանային պատերազմում»։

Ամեն ինչ սկսվեց 1993 թ., երբ Բրյուսելում գտնվող Եվրահանձնաժողովը մաքսասուրքեր եւ ներմուծման քվոտաներ սահմանեց լատինամերիկյան բանանների համար, որպեսզի Լոմեում կնքված համաձայնագրերի ոգով պաշտպանի Աֆրիկայի, Կարիբյան ծովի եւ Խաղաղ օվկիանոսի ավազանների երկրների շահերը։ Այդ համաձայնագրերը կանոնակարգում են Եվրոպայի եւ իր նախկին գաղութների առեւտրական հարաբերությունները։ Եվրոպացիների այդ սահմանափակումներն սկզբում այնքան էլ լուրջ չթվացին, քանզի Լատինական Ամերիկայում իշխող ամերիկյան երեք խոշոր ընկերությունները «Դոուլը», «Դել Մոնտեն» եւ «Չիկիտա Բրենդսը» (նախկին «Յունայթեդ Ֆրութը») վերահսկում են բանանի համաշխարհային առեւտրի 2/3-ը եւ եվրոպական շուկայի 60 տոկոսը։ Մինչդեռ փոքր արտադրողները Ջամայկան, Դոմինիկյան Հանրապետությունը, Գրենադան, Սենտ Լյուսիան, Մարտինիկան եւ Գվադելուպան, համատեղ ներկայացնում են բանանի համաշխարհային շուկայի ընդամենը 3 տոկոսը եւ եվրոպական շուկայի 8 տոկոսը։ Ուստի եվրոպացիների սահմանափակումները առաջին հերթին հարվածում էին «Չիկիտային», որն արդեն մեկ դար գերիշխում է բանանի համաշխարհային շուկայում։

Բեռլինի պարսպի քանդումից հետո այդ ընկերությունն ակնկալում էր Արեւելքում ստանալ մի նոր վիթխարի շուկա։ Բավական է հիշեցնել միայն Սիբիրի անծայրածիր տարածքները։ Հոնդուրասի այն ժամանակվա նախագահ Ռաֆայել Կալեխասը խոստացավ մինչեւ դարավերջ կրկնապատկել բանանի արտահանությունը։ «Չիկիտան» խոշոր ներդրումներ կատարեց այդ երկրում, իրականացրեց կտրուկ բարեփոխումներ (հողից զրկվեցին բազմաթիվ արտադրողներ, որոնց գործունեությունը եկամտաբեր չէր համարվում)։ Ուժեղ մրցակցության պայմաններում «Չիկիտան» կատաղորեն պայքարում էր մասնավորապես Հոնդուրասում 1990 թ-ից գործող հոլանդական «Ֆայֆս» ընկերության դեմ։ Երբեմն մրցակիցների միջեւ տեղի էին ունենում նույնիսկ զինված բախումներ։

Եվ հենց այդ ժամանակ էր, որ Եվրոպան փակեց դռները։ 1991-1994 թթ. եվրոպական շուկայում «Չիկիտայի» բաժինը 25-ից իջավ 18,5 տոկոսի։ Ընկերությունը փորձեց բանանի ավելցուկն իրացնել Հյուսիսային Ամերիկայում, որն արդեն գերհագեցած էր այդ մթերքով։ Գներն ընկան։ «Չիկիտայի» փոխնախագահ Մանուել Ռոդրիգեսի տվյալներով, ընկերությունն այդ տարիներին շուրջ 400 մլն դոլարի վնասներ է կրել։ «Չիկիտան» ԱՄՆ-ի, Մեքսիկայի, Գվատեմալայի, Հոնդուրասի եւ Էկվադորի անունից Եվրահանձնաժողովին դատի տվեց Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությունում։ Վերջինս 1997 թ. ապրիլին եւ ապա սեպտեմբերին վճիռը լուծեց հայցվորների օգտին։ «Բանան-դոլարը» հաղթանակ տարավ, որը վշտացրեց եվրոպացիների մի մասին։ Մինչդեռ Գերմանիան, որը միշտ դժգոհել էր բանանի դիմաց թանկ վճարելուց, ի տարբերություն նախկին գաղութային տերություններ Մեծ Բրիտանիայի եւ Ֆրանսիայի, նույնիսկ ուրախացավ այդ որոշման առթիվ։ Եվրոպան համակերպվեց եւ ժամանակ խնդրեց։ Սակայն հայցվորների հնգյակը անհամբեր է։ Ինչպես նշեց Հոնդուրասի առեւտրի փոխնախարար Սերխիո Նունյեսը «Էքսպրես» հանդեսին տված հարցազրույցում, իրենք ուզում են, որ Եվրոպան արագորեն վերանայի սեփական դիրքորոշումը եւ ոչ թե ֆինանսական փոխհատուցում վճարի, այլ սոսկ կրկին բացի իր շուկան։

Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության որոշումն այնքան էլ ձեռնտու չէ կարիբյան փոքր պետությունների համար, որոնք ակնկալում էին, որ ԱՄՆ-ն ավելի մեծ եռանդով կպաշտպանի իրենց շահերը։ Այդ անտարբերության դեմ բողոքելով, կարիբյան երկրների լոբբիստներն այս տարվա ապրիլին Վաշինգտոնում 1 տոննա «Չիկիտա» բանան լցրեցին ԱՄՆ-ի առեւտրի գրասենյակի շենքի առջեւ։ Նրանք միաժամանակ հիշեցրին, որ «Չիկիտայի» տնօրեն Կարլ Լինդները 1993 թ-ից ի վեր, ասես պատահաբար, ավելի քան 1 միլիոն դոլարի մուծում է կատարել ԱՄՆ դեմոկրատական կուսակցությանը։

Պատրաստեց ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԸ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Իրանն առաջարկում է կասպիական նավթը համաշխարհային շուկա հասցնելու այլընտրանքային ծրագիր

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Իրանը, որ ձգտում է ամրապնդել կապերը Ղազախստանի, Ադրբեջանի եւ Կասպից ծովի ավազանի այլ երկրների հետ, հանդես է եկել կասպիական նավթը համաշխարհային շուկաներ հասցնելու այլընտրանքային պլանով։ Ինչպես հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, Իրանը մտադիր է նավթը գնել ամբողջությամբ եւ փոխադրել ծովային ճանապարհով, իսկ փոխարենը Պարսից ծոցի առափնյակից արտասահման ուղարկել արդեն սեփական նավթը։ Արդյունքում մերձկասպյան պետությունները, որ հույս ունեն ընդլայնելու նավթի արտահանությունը, կարող են ստանալ նավթի առաքման քաղաքականապես անվտանգ եւ ցածր ինքնարժեքով եղանակ, շրջանցելով Ռուսաստանի եւ մի շարք այլ երկրների տարածքը։

Իրանի նավթի նախարար Բիժան Զանգանեհը տեղեկացրել է, որ Ադրբեջանից եւ այլ երկրներից կասպիականի իրանական ափ տեղափոխված նավթն ամբողջությամբ կվերամշակվի եւ կօգտագործվի երկրում։ Այնուհետեւ Իրանի հարավային հանքավայրերից համարժեք քանակությամբ նավթ կարտահանվի Ասիա եւ այլ երկրներ, իսկ դրա դիմաց ստացված միջոցները կփոխանցվեն մերձկասպյան պետություններին։ Ենթադրվում է, որ այդ ձեւով օրական կարելի է փոխադրել մոտ 1,5 մլն. բարել նավթ։

Մեսուտ Յըլմազը կոնկրետ առաջարկություններ է անելու Վիկտոր Չեռնոմիրդինին

ԱՆԿԱՐԱ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռուսաստանի Դաշնության վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի Անկարա կատարելիք այցի ընթացքում Թուրքիայի կառավարության ղեկավար Մեսուտ Յըլմազը մտադիր է կոնկրետ առաջարկություններ անել երկկողմ համագործակցության զարգացման շուրջ։ ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, այցը տեղի կունենա դեկտեմբերի 15–16-ը եւ կդառնա հետխորհրդային դարաշրջանում Ռուսաստանի պետական գործչի այս մակարդակով առաջին պաշտոնական այցը։

ՌԴ Նախարարների կաբինետի ղեկավարի Թուրքիայում գտնվելու ընթացքում, հայտնել է Անկարայում Ռուսաստանի դեսպան Վադիմ Կուզնեցովը, ծրագրվում է համաձայնագրերի ստորագրում Սեւ ծովի հատակով գցվելիք խողովակաշարով Թուրքիա բնական գազի մատակարարումների («Երկնագույն վտակ» նախագիծ), ներդրումների պաշտպանության եւ կրկնակի հարկումից խուսափելու, առեւտրատնտեսական եւ գիտատեխնիկական բնագավառներում համագործակցության 10–ամյա ծրագրի, ինչպես նաեւ գիտատար տեխնոլոգիաների բնագավառում փոխգործակցության մասին։ Չի բացառվում, որ նաեւ ռուս–թուրքական համաձայնագիր կկնքվի իրավական օգնության մասին։

Մերձհայաստանյան երկրաշարժեր

Դեկտեմբերի 4-ին, տեղական ժամանակով ժամը 9-ն անց 6 րոպեին Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության դիտակայանները գրանցել են ստորերկրյա ցնցում Ադրբեջանի տարածքում։ Երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում է Շեքի քաղաքից 20 կմ արեւելք, կազմել է 5 բալ։

Դեկտեմբերի 4-ին նույն ծառայության սարքավորումները երկրաշարժ են արձանագրել նաեւ Վրաստանի տարածքում։ Էպիկենտրոնը գտնվում էր Ռուսթավի քաղաքից 10 կմ հյուսիս-արեւելք։ Ըստ նախնական տվյալների, երկրաշարժի ուժգնությունն էպիկենտրոնում կազմել է 3 բալ։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Երկրաշարժ նաեւ Ֆրանսիայում

ՓԱՐԻԶ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռիխտերի սանդղակով 4,2 բալանոց երկրաշարժ է անցած գիշեր գրանցվել Ֆրանսիայի հարավ-արեւմուտքում։ Այդ մասին հաղորդել է Ստրասբուրգի երկրաշարժաբանական դիտարկումների կենտրոնը։ Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում էր Պո քաղաքից 30 կմ հյուսիս-արեւմուտք։ Ավերածությունների եւ ստորերկրյա ցնցման այլ հետեւանքների մասին տվյալներ չեն ստացվել։

Իսպանիայում առատ ձյուն

ՄԱԴՐԻԴ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Դեկտեմբերի 5-ին Իսպանիայում առատ ձյուն է տեղացել, խափանելով երթեւեկությունն ամբողջ երկրում եւ հազարավոր վարորդների ստիպելով գիշերել իրենց մեքենաներում։ Դադարեցվել են նաեւ գյուղատնտեսական աշխատանքները։ Ինչպես հաղորդում է DPA գործակալությունը, ձյուն է տեղացել նույնիսկ երկրի հարավային շրջաններում։ Քաոսային վիճակ է հատկապես կենտրոնական Իսպանիայում, որտեղ վարորդները էվակուացվել են երկու մետր ձյան շերտով շրջափակված ճանապարհներից։ Իսկ խցանված ճանապարհներն ունեն 40 եւ ավելի կիլոմետր երկարություն։

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ե՞րբ է ցուցադրվելու «Ցավդ տանեմ, Հայաստան» ֆիլմը

Լրացավ Մեծ երկրաշարժի 9-րդ տարին

Յուրի Կարապետյանը այն լրագրողներից է, որ համակողմանիորեն լուսաբանեց 1988-ի դեկտեմբերի 7-ի մեծ երկրաշարժին վերաբերող պրոբլեմները: Նա հիմնադրել եւ ղեկավարում էր հեռուստատեսության գիտության եւ տեխնիկայի հաղորդումների բաժինը, ստեղծեց «Հեռուստա-արտոնագրային» ակումբը, տասնյակ կինոնկարների հեղինակ է: Մեր ժողովրդի ողբերգության 9-րդ տարելիցի նախօրյակին մեր արտահաստիքային աշխատակիցը զրուցեց նրա հետ:

— Պրն Կարապետյան, Սպիտակի երկրաշարժից հետո քո մեջ ինչպիսի՞ զգացումներ են առաջանում, ինչպիսի՞ խոհեր պատում:

— Հաճախ եմ խորհում երկրաշարժի շուրջ: Իմ հաստատ համոզմամբ, երկրաշարժը բնական աղետ էր իր բոլոր չնախատեսված հետեւանքներով: Սակայն այն, ինչ տեղի ունեցավ Հայաստանում, չի կարելի միայն բնության ուժին վերագրել, նրան «մեղադրել»: Պարզ եւ միանշանակ ասեմ. աղետի հետեւանքներն այնքան սարսափելի ու կործանարար չէին լինի, եթե արհեստականորեն չիջեցվեր երկրաշարժավտանգ գոտու միավորը, եթե նախապես ճիշտ եւ հստակ ընտրվեին շենքերի նախագծերն ու կոնստրուկցիաները, կառուցման վայրերը, եթե շինանյութերը լրիվ համապատասխանեին սեյսմակայունության նորմերին եւ պահանջներին, եթե...

— Դու որտե՞ղ լսեցիր երկրաշարժի բոթն ու ի՞նչ էին այդ մասին մտածում:

— Երկրաշարժի բոթը լսեցի մայրաքաղաքում, փողոցում քայլելիս եւ անմիջապես մտածեցի, որ այն ուժեղ է եւ հավանաբար մոտակայքում է տեղի ունեցել: Ավելի ուշ տեղեկացա, որ երկրաշարժի էպիկենտրոնը Սպիտակն է, որն ամբողջովին կործանվել էր: Ցավոք, կործանվել էր նաեւ իմ ծննդավայր Լենինականը:

— Ինձ հայտնի է, որ հետագայում դու, մասնագետների հետ, զբաղվեցիր երկրաշարժի առաջացման պատճառների եւ հետեւանքների բազմաբնույթ հարցերով եւ ի՞նչ պարզեցիր:

— Ճիշտ է: Երկրաշարժի հաջորդ օրերին «Ազատություն» ռադիոկայանը սենսացիոն լուր հաղորդեց հետեւյալ բովանդակությամբ. «Հայաստանյան աղետը կանխագուշակել էր Կիեւի երկրաֆիզիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Էմմա Նեսմեյանովիչը: Արխիվից շաբաթներ առաջ նա հայտարարել էր, որ Հայաստանի հյուսիս-արեւմտյան հատվածում սպասվում է ուժեղ երկրաշարժ...: Ես, գիտական հանձնաժողովի անդամների հետ նախ ճշտեցի, որ 1988-ի ապրիլին Տոմսկ քաղաքում տեղի էր ունեցել երկրաշարժագիտության հարցերին նվիրված համամիութենական գիտաժողով, որտեղ զեկուցումով հանդես էր եկել նաեւ Էմմա Նեսմեյանովիչը: Նա հայտնել էր, որ Կովկասում աշնան վերջին սպասվում է կործանիչ ուժի երկրաշարժ: Ի դեպ, այդ գիտաժողովի նյութերը լրիվ հրապարակված են գիտատեխնիկական հանդեսներում, մի քանի լեզուներով:

— Հետաքրքիր է... Իսկ ո՞րը եղավ քո հաջորդ քայլը:

— Եղավ այն, որ Հայաստանի հեռուստատեսության ղեկավարության հանձնարարությամբ զանգահարեցի Կիեւ, խոսեցի Էմմա Սերգեեւնայի հետ, հետաքրքրվեցի, թե ինչու սպասվելիք երկրաշարժի մասին չի հայտնել Մոսկվա կամ Հայաստանի ղեկավարությանը: Նա միաժամանակ նշեց, որ իրեն արգելված է որեւէ նյութ հրապարակել սեփական նախաձեռնությամբ եւ սեփական կանխագուշակումների մասին:

— Եվ դրանով այդ «կնճռոտ» խնդիրը փակվե՞ց...

— Իհարկե ոչ: Նեսմեյանովիչն ու նրա հետ երկրաշարժի խնդրով զբաղվող մի խումբ մասնագետներ (երկրաբաններ, շինարարներ, նախագծողներ եւ կոնստրուկտորներ) ժամանեցին Երեւան, եղան հեռուստատեսության ստուդիայում, որտեղ կազմակերպվեց «կլոր սեղան» զրուցելու նրանց հետ: Մեր նպատակն էր անվանի մասնագետների միջոցով պարզաբանել երկրաշարժին եւ նրա հետեւանքներին վերաբերող հարցերը:

— Եվ ի՞նչ պարզեցիք:

— Նեսմեյանովիչը սկզբում պատմեց, որ 1988 թ. նոյեմբերի 22-26-ը Յալթայում տեղի էր ունեցել Ուկրաինայի գիտությունների ակադեմիայի երկրաֆիզիկայի ինստիտուտի գիտխորհրդի ընդլայնված նիստը, որտեղ քննարկվել էին երկրաշարժի հիդրոդինամիկայի եւ կանխագուշակումների հարցեր: Այդ պատկառելի գիտաժողովում, առաջին անգամ, նա հրապարակավ հայտարարել էր սեփական կանխագուշակումների մասին: Սակայն... ոչ նրա գործընկերները եւ ոչ էլ ինստիտուտի ղեկավարությունը լուրջ չէին վերաբերվել նրա ասածին, պարզապես ուշադրություն չէին դարձրել մասնագետ կնոջ եզրահանգումների վրա: Առաջ անցնելով ասեմ, որ ամիսներ անց, ուկրաինացի վավերագրողներից իմացա, որ Կիեւի գիտավավերագրական կինոնկարների ստուդիան, Հայաստանի ողբերգության մասին ստեղծել է «Ցավդ տանեմ» երեք մասանոց ֆիլմը: Որոշ ժամանակ անց բեմադրիչ ռեժիսորն ու կինոնկարի հեղինակը Երեւանում էին, որտեղ տեխնիկայի տանը կազմակերպվեց կինոնկարի հրապարակային դիտումը: Եվ... Կիեւի երկրաֆիզիկայի ինստիտուտի տնօրեն, ակադեմիկոս Անատոլի Չեկունովը էկրանից անթաքույց հաստատում էր մեր ողբերգության կանխագուշակման փաստը: Կինոնկարի տեսագրված օրինակն այժմ գտնվում է մեր հեռուստատեսության ստուդիայի տեսաֆիլմերի ֆոնդում: Հաղորդման մյուս մասնակիցները խոսեցին այն օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառների մասին, որոնց հետեւանքով հայ ժողովուրդը մարդկային եւ նյութական վիթխարի կորուստներ ունեցավ: Պարզվում է, օրինակ, որ Լենինականի «Հաղթանակի» փողոցի ավերված բարձրահարկ շենքերը կառուցվել էին լիցքաթերթերի վրա:

— Էլ շենք կդիմանա՞, այն էլ մի քանի հարկանի...

— Իհարկե, չի դիմանա: Ավելին, որոշ գործարաններում եւ արտադրամասերում կոպտորեն խախտել էին շենքերի սեյսմակայունության պայմանները՝ ծանր հաստոցներն ու սարքավորումները տեղադրել էին վերին հարկերում: Արդյունքում մարդկային զոհեր եւ նյութական արժեքների հսկայական վնասներ: Իսկ Կիրովականում մի ամբողջ թաղամաս էր կառուցվել առանց կառավարության թույլտվության: Եվ ցավոք, այդ ամենի համար ոչ ոք պատասխան չտվեց:

— Այդ հաղորդումը ի՞նչ արձագանք ստացավ: (Խոսքը «կլոր սեղանի» մասին է):

— Հաղորդման ռեժիսորից տեղեկացա, որ մեր ստուդիայի ղեկավարությունը համաձայն չէ հաղորդումը եթեր արձակել: Ավելին, պահանջել էին ջնջել տեսագրված ժապավենը եւ պատժել նրա հեղինակին, պատճառաբանելով, որ հաղորդումը կազմակերպվել է առանց հաստատված սցենարի եւ ցույց տվեցին մի փաստաթուղթ (ակտ), որտեղ սեւով սպիտակի վրա գրված էր. «Մենք, ներքոստորագրողներս, հավաստում ենք, որ տեղի է ունեցել չհամաձայնեցված տեսագրություն»:

— Յուրի, բայց ինչո՞ւ էր նման քայլի դիմել: Անհասկանալի է...

— Զավեշտական է, ինչ ասեմ... «Վերեւներն» ու գլխավոր խմբագիրը այդ կարծիքը հորինել էին հնարավոր անախորժությունից իրենց ապահովելու համար: Հետեւանքը եղավ այն, որ հեռուստադիտողներին զրկեցին դիտելու «Մտորումներ երկրաշարժի շուրջ» իրատեսական հաղորդումը:

— Իսկ «Ցավդ տանեմ» կինոնկարը հեռուստադիտողները երբեւէ հնարավորություն կունենա՞ն դիտելու:

— Կարծում եմ, երկրաշարժի 9-րդ տարելիցի նախօրեին այն կարելի կլինի ցուցադրել:

— Հուսանք, որ կցուցադրեն:

ԼԵՒՈՆ ԿԱՆՑՅԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գեղանկարիչ Հրանտ Թադեւոսյանը վերադարձել է նոր հրավեր ստացած

Երեւանցի գեղանկարիչ Հրանտ Թադեւոսյանը Քյոլնում, Շտուտգարտում, Բոննում, Մյունխենում, Մանհայմում եւ Գերմանիայի «արեւմտյան ափի» այլ քաղաքներում երկամսյա աշխատանքային այցն ավարտելուց հետո Գերմանիայում կատարած եւ Երեւանից տարած գեղանկարչական աշխատանքները ցուցադրել է Կառլսրուե քաղաքի «Բունկեր» թանգարանում: Ցուցահանդեսը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել տեղի արվեստասերների ու մասնագետների շրջանում: Դրա վկայությունն դարձավ այն, որ մի շարք գործեր մնացին Գերմանիայում եւ այսուհետեւ զարդարելու են իրենց նոր տերերի բնակարանները:

Նկարչի ցուցահանդեսը, որը պիտի տեւեր մեկ շաբաթ, սակայն Թադեւոսյանի համար այդ շաբաթը կրկնապատկվեց, գերմանացիներին ավելի շատ հնարավորություն ընձեռելով ծանոթանալու ինքնատիպ արվեստին:

Իսկ փակման արարողության ժամանակ նկարիչը տեղյակ է պահվել, որ «Բունկերի» դռները բաց են լինելու իր համար, եւ այդ մասին նրան ասել են ե՛ւ քաղաքագլուխը, ե՛ւ թանգարանի տնօրենը:

Նկարիչն իր հետ տարել էր 26 գործ, մի այդքան էլ տեղում է արել, ըստ որում գերմանացիներն առավելապես ձեռք են բերել տեղում կատարվածները:

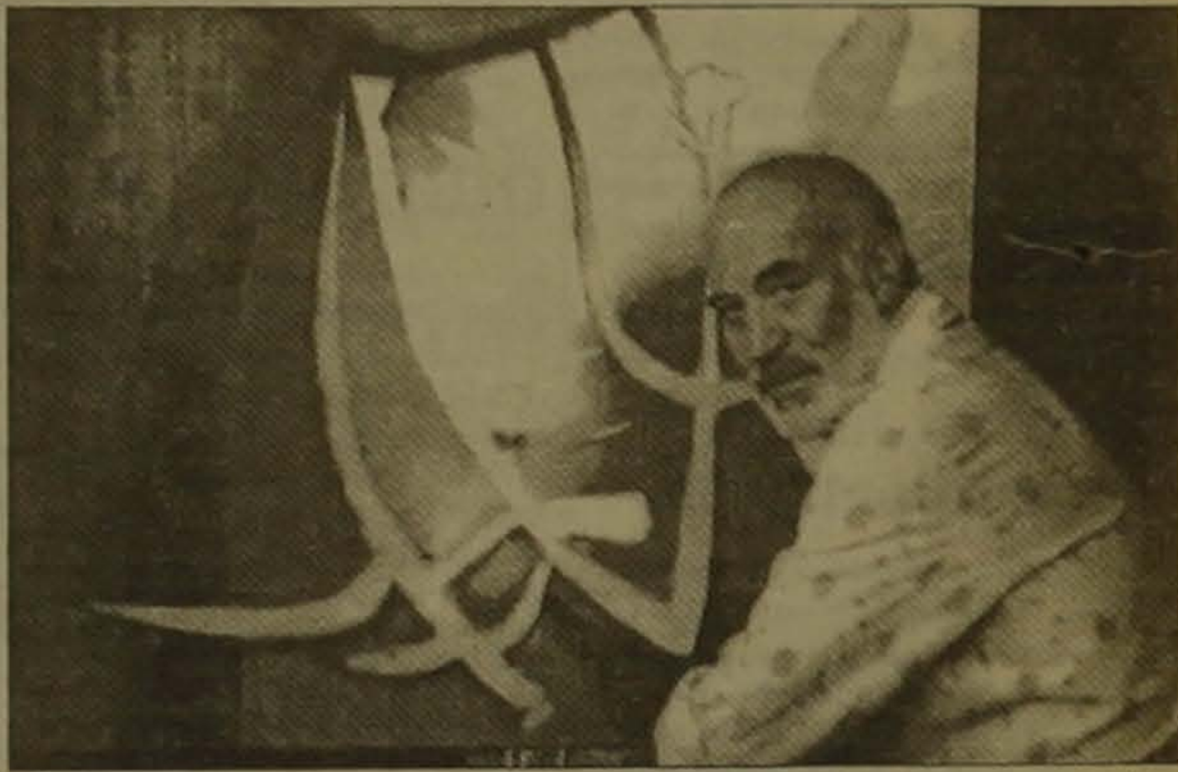

Արվեստագետին ցուցահանդես բացելու համար հրավիրել էր մեր հայրենակից Արմեն Մինասը, որը, նկարչի ասելով, ազգասեր, անձնավորություն է, սերտ կապեր ունի հայրենի մտավորականների, Լեռնային Ղարաբաղի հետ, Գերմանիայում աշխատանք է տանում հայկական մշակույթը քարոզելու ուղղությամբ:

Գերմանիայում ցուցահանդես բացելը շատ «գլխացավանքների» հետ է կապված, ուստի երջանիկ պատահականությամբ է արտահերթ բացվել

«Ցուցադրությունը տոն դարձավ ոչ միայն ինձ համար, այլեւ՝ բոլորի, ասաց նկարիչը: Ես խորին երախտագիտությամբ եմ հիմա հիշում բոլորին, որոնք ամեն ինչ արեցին իմ ուղեւորությունը հաջող անցնելու համար: Եվ ի պատասխան այդ սիրալիր վերաբերմունքի, ես նորից կլինեմ Գերմանիայում. այս անգամ առաջիկա փետրվարին կմեկնեմ Նյուրնբերգ, որտեղ կներկայանամ, իհարկե, նոր աշխատանքներով»:

ՎԱՆԻԿ ՍԱՆԹՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՖՐԱՆՍԻԱ

Անտոնեն Արտոն՝ հայազգի ֆրանսիական մշակույթի գործիչ

Քսաներորդ դարի ֆրանսիական մշակույթի ակնառու դեմքերից է Անտոնեն Արտոն: Նա բանաստեղծ էր ու արվեստագիր, դերասան ու ռեժիսոր:

Ծնվել է 1896 թվականին, Մարսելում, Թուրքիայից գաղթած ընտանիքում: Տասնյոթ տարեկան էր Անտոնեն Արտոն, երբ տպագրվեցին նրա առաջին բանաստեղծությունները: Քսանչորս տարեկանում տեղափոխվեց Փարիզ, ուր սկսվեց իր թատերական գործունեությունը: Այնուհետեւ նա շրջադարձ կատարեց դեպի կինոարվեստ, անձնավորեց մի շարք դերեր:

«Դերասանական արվեստը կատարյալ ձուլումն է կերպարի հետ», այս սկզբունքով էր նա առաջնորդվում դերեր անձնավորելիս:

Խռովարար, անհանդուրժող բնավորությունը նրան մեկուսացրեց շրջապատից: 1929 թվականից սկսած նա զրկվեց ապրուստի միջոցներից, նմանվելով աղքատ արքայազնի:

Ըստ Անտոնեն Արտոյի, թատրոնը պետք է ցնցի հանդիսատեսին: Թատրոնը տարածության մեջ հոսող պոեզիա է, որն ունի իր սեփական լեզուն: Պիտի վերանա բեմի եւ դահլիճի միջեւ եղած անջրպետը: Դերասանները նման պիտի լինեն խարույկի վրա այրվող մարտիրոսների:

Անտոնեն Արտոն դասախոսություններ է կարդացել Սորբոնի համալսարանում, մեկնել է Մեքսիկա, Իռլանդիա: Նա անհավասարակշռված անձի համբավ ուներ: Նրա հոգեկան խռովքի պատճառը իդեալի եւ իրականության աններդաշնակությունն էր: Արվեստագետը տասը տարի անց է կացրել հոգեբուժարանում: 1947 թվականին դուրս է գրվել հիվանդանոցից, իսկ մեկ տարի անց, 1948 թվականին, կնքել իր մահկանացուն:

Անտոնեն Արտոյի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հետագա թատերական բոլոր ուղղությունների վրա: Նրա գրական, արվեստաբանական ժառանգությունը հրատարակվել է 29 հատորով, սակայն դա դեռ բոլորը չէ: Արվեստագետի ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի բազմաթիվ լեզուներով: Հայերեն թարգմանության առաջին փորձը արել է սփյուռքահայ մտավորական Շուշիկ Տասնապետյանը:

Ըստ ֆրանսիական հետազոտողների, բազմաշնորհ այս արվեստագետը մոր կողմից սերվել է հայ կաթոլիկ ընտանիքից:

Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում տեղի ունեցավ Անտոնեն Արտոյին նվիրված երեկո: Այն կազմակերպել էր «Հայաստան-Ֆրանսիա» ընկերությունը, որի նախագահ Ծովինար Զալոյանի բացման խոսքից հետո, Անտոնեն Արտոյի կյանքի, ստեղծագործության, նրա ծագումնաբանության մասին հանգամանալի զեկուցումներով հանդես եկան արվեստաբաններ Լիլիթ Մանասերյանը եւ Արծվի Արեգունին:

Նրանց խոսքում հառնեց մարտնչող արվեստագետի կերպարը, որը խոր հետք է թողել ֆրանսիական մշակույթի պատմության մեջ:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մարզական խոշոր տոնի սպասումով

Աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի վիճակահանությունը

Կարելի է ասել, որ հինգշաբթի երեկոյան մոլորակի բնակչության մի ստվար մասի ուշադրությունը բեւեռված էր Մարսելին: Ֆրանսիայի հարավում գտնվող այս ծովափնյա քաղաքում անցկացվեց ամռանը կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 16-րդ առաջնության եզրափակիչ փուլի վիճակահանությունը:

Իսկ մինչ այդ անցկացվեց Եվրոպա-մնացած աշխարհ մրցախաղը: Առաջին իսկ րոպեին եվրոպացիները առաջ անցան հաշվի մեջ. գոլը խփեց ռումինացի Լեկետուշը: Սակայն «մնացած աշխարհը» հիմնականում երկու խաղացողների՝ բրազիլացի Ռոնալդոյի եւ արգենտինացի Բատիստուտայի շնորհիվ փոխեց խաղի ընթացքը: Իտալական ակումբներում հանդես եկող այս ֆուտբոլիստները (Ռոնալդոն խաղում է «Ինտեր» թիմում, Բատիստուտան «Ֆիորենտինայի» ավագն է) խփեցին երկուական գոլ եւ դրանով իսկ ապահովեցին իրենց թիմի հաղթանակը: Խաղն ի վերջո ավարտվեց 5-2 հաշվով՝ հօգուտ «մնացած աշխարհի»: Եվս մեկական գոլ խփեցին Դե Օլիվյեն (մնացած աշխարհ) եւ Զիդանը (Եվրոպա):

Վիճակահանության արարողությանը նախորդեցին թատերականացված ներկայացումներ, խմբերի եւ անհատ կատարողների ելույթներ: Ապա Բրազիլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահը առաջնության կազմակերպիչներին հանձնեց Աշխարհի գավաթը, որին տիրանալու համար 32 թիմեր պայքարի մեջ կմտնեն 1998-ի հունիսի 10-ից: Աշխարհի առաջնությունների պատմության մեջ առաջին անգամ վիճակահանությունը կատարվեց բաց երկնքի տակ՝ Մարսելի գլխավոր մարզադաշտում (ի դեպ, հենց այստեղ վերակառուցված նախկին հեծանվահրապարակում կանցկացվի առաջնության բացման խաղերից մեկը): Վիճակահանությունը արհեստական էր. առաջին հերթին առանձնացվել էին ութ ուժեղագույն թիմեր, շատ հավանականներ առանձին խմբերում պետք է տեղեր գրավեին հաշվի առնելով մի շարք գործոններ: Ինչպես չխորանանք, բայց կարծում ենք, որ ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան վիճակահանության կարեւոր խնդիրը արդարացիորեն լուծեց:

Վիճակահանությունն անցկացրեց ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Յոզեֆ Բլատերը: Նրան օգնում էին անցյալի եւ ներկայիս ճանաչված ֆուտբոլիստներ ու մարզիչներ: Ահա թե ինչպիսին են աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի վիճակահանության արդյունքները:

A ԽՈՒՄԲ՝ Բրազիլիա, Շոտլանդիա, Մարոկկո, Նորվեգիա.

B ԽՈՒՄԲ՝ Իտալիա, Չիլի, Կամերուն, Ավստրիա.

C ԽՈՒՄԲ՝ Ֆրանսիա, Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն, Սաուդյան Արաբիա, Դանիա

D ԽՈՒՄԲ՝ Իսպանիա, Նիգերիա, Պարագվայ, Բուլղարիա

E ԽՈՒՄԲ՝ Հոլանդիա, Բելգիա, Կորեայի Հանրապետություն, Մեքսիկա

F ԽՈՒՄԲ՝ Գերմանիա, ԱՄՆ, Հարավսլավիա, Իրան

G ԽՈՒՄԲ՝ Ռումինիա, Կոլումբիա, Անգլիա, Թունիս

H ԽՈՒՄԲ՝ Արգենտինա, Ճապոնիա, Ճամայկա, Խորվաթիա:

Յուրաքանչյուր խմբից հաջորդ փուլ կմտնեն երկուական թիմեր: Հետաքրքիր է, որ հենց վիճակահանության ժամանակ, ներկա գտնվող մարզիչները, ֆուտբոլիստները անմիջականորեն կարծիք էին հայտնում հավանականների հնարավորությունների մասին: Իհարկե, վիճակահանությունը չի կարող բավարարել բոլորին: Ի դեպ, ֆուտբոլի արքան՝ Պելեն, որն այժմ Բրազիլիայի սպորտի նախարարն է, եւ օրերս Անգլիայի թագուհի Ելիզաբեթ 2-րդի կողմից ասպետական կոչում ստացավ, գոհ է վիճակահանության արդյունքից եւ իր թիմի հնարավորությունները շատ բարձր է գնահատում:

Բացման երկու խաղերից մեկում, որը կանցկացվի Փարիզում, կհանդիպեն Բրազիլիայի եւ Շոտլանդիայի, մյուսում Մարսելում, կհանդիպեն Ֆրանսիայի եւ Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հավաքականները:

Սպասվում է, որ Ֆրանսիայի 10 քաղաքներում անցկացվելիք բոլոր 64 հանդիպումներին մարզադաշտերում ներկա կլինեն 2,5 միլիոն ֆուտբոլասերներ: Այդ խաղերը կդիտեն 39 միլիարդ, իսկ աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար եզրափակիչ հանդիպումը 2 միլիարդ հեռուստադիտողներ:

Մարզական խոշոր տոնին մնացել է վեց ամիս:

Ռ. Ս.

ՍԵՄԻՆԱՐ-ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Օլիմպիական գաղափարները՝ յուրաքանչյուրին

«Օ, սպորտ, դու խաղաղություն ես»: Այս խոսքերը պատկանում են ժամանակակից օլիմպիական խաղերի հիմնադիր, ֆրանսիացի խոշոր հասարակական գործիչ եւ մանկավարժ, բարոն Պիեռ դը Կուբերտենին: Այո, օլիմպիական գաղափարները ծառայում են խաղաղությանը, տարբեր ժողովուրդների եւ տարբեր պետությունների միջեւ բարիդրացիական հարաբերությունների հաստատմանը:

Օլիմպիզմի տեսանկյունից մանրամասնորեն ուսումնասիրելով մարզական գործունեության արժեքները, Կուբերտենը հանգեց այն մտքին, որ «Օլիմպիական գաղափարները ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ մարզումների համույթ, մկանների կուլտուրա եւ գեղեցկություն, աշխատանքին եւ ընտանիքին նվիրված աշխատանք, ավելի ճիշտ՝ այս բոլոր տարրերի անքակտելի միասնություն»:

Իհարկե, անցած ավելի քան 100 տարվա ընթացքում օլիմպիական շարժումը որոշ փոփոխություններ է կրել: Սակայն անփոփոխ են մնացել օլիմպիզմի հիմնական գաղափարները:

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ օլիմպիական շարժման մեջ, իբրեւ ինքնուրույն պետություն, ներգրավվել է նորանկախ Հայաստանի Հանրապետությունը: Օլիմպիական շարժումը, օլիմպիական գաղափարները տարածելու, զարգացնելու գործում մեծ գործ է կատարում Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեն:

Այդպիսի մի կարեւորագույն միջոցառում էր «Օլիմպիական գաղափարները՝ յուրաքանչյուրին» թեմայով սեմինար-խորհրդակցությունը, որն անցկացվեց Ծաղկաձորի գլխավոր մարզաբազայում: Այն կազմակերպել էին Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեն եւ Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտը: Նման միջոցառումը մեզանում աննախադեպ էր: Սեմինար-խորհրդակցությանը մասնակցեցին Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության աշխատակիցներ, մարզաձեւերի ազգային ֆեդերացիաների նախագահներ եւ գլխավոր քարտուղարներ, [illegible] յի եւ սպորտի բնագավառի դասախոսական անձինք, մարզական ընկերությունների, մարզակումբների նախագահներ, մարզական լրագրողներ: Սեմինար-խորհրդակցության օրերին կարդացվեցին շուրջ մեկուկես տասնյակ զեկուցումներ, որոնց թեմաները սերտորեն առնչվում էին օլիմպիզմի գաղափարներին: ՀԱՕԿ-ի նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Ալեքսան Ավետիսյանի բացման խոսքից հետո «Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի, Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի խնդիրները եւ գործունեությունը» չափազանց տարողունակ թեմայով զեկուցեց ՀԱՕԿ-ի գլխավոր քարտուղար Հարություն Յավրյանը: «Օլիմպիական խաղերը եւ օլիմպիական շարժման գաղափարների էությունը». այսպիսին էր պրոֆեսոր Միքայել Իսպիրյանի զեկուցման թեման: Ընդհանուր առմամբ, կարդացված թեմաները շոշափում էին տարբեր խնդիրներ, դրանք հետաքրքիր եւ չափազանց օգտակար էին: Խոսվեց օլիմպիական կրթության, օլիմպիական շարժման, քարոզչության ձեւերի ու միջոցների, իրավական հարցերի, պրոֆեսիոնալիզմի մասին:

Սպորտային գիտության կարեւորությունը, սպորտի մասնագետների կրթության, նաեւ՝ ինքնազարգացման կարեւոր հարցերը շոշափեց ճանաչված գիտնական, մանկավարժ, պրոֆեսոր Գեորգի Թումանյանը:

Ֆեդերացիաների նախագահներ Ռոբերտ Ասատրյանը (սեղանի թենիս), Սերգեյ Վարդանովը (բադմինտոն), Սարգիս Խաչատրյանը (թեթեւ ատլետիկա), խոսեցին անցումային շրջանում իրենց աշխատանքների կազմակերպման, գործունեության ձեւերի եւ միջոցների մասին: Դրանց անմիջականորեն առնչվում էր «Մարզական բիզնես, մարկետինգ եւ հովանավորչություն» զեկուցումը (Էդվարդ Հարությունյան), քանի որ թեման մեր օրերում խիստ կարեւոր է, հրատապ: Ներկաներին չափազանց հետաքրքրեցին միջազգային օլիմպիական ակադեմիան եւ նրա գործունեությանը Հայաստանի մասնակցության, Հայաստանի եւ սփյուռքի մարզիկների՝ օլիմպիական խաղերի մասնակցելուն վերաբերող զեկուցումները:

Ի դեպ, այսօրվա սպորտի խնդիրները, հիմնահարցերն այնքան շատ են, այնքան ցավոտ, որ սեմինար-խորհրդակցության [illegible] կան թեմայի սահմաններից: Օլիմպիական կոմիտե եւ սպորտսմենություն, սպորտսմենություն եւ մարզաձեւերի ֆեդերացիաներ, մարզակառույցներ, մարզադպրոցներ, եւ այլն, եւ այլն...

Շատ հետաքրքիր էր «կլոր սեղանը», որը հնարավորություն տվեց կարծիքներ փոխանակել, շոշափել բազմազան հարցեր: Ընդհանուր առմամբ, ծաղկաձորյան սեմինար-խորհրդակցությունը մեր մարզաշխարհի ներկայացուցիչների համար մի բացառիկ հնարավորություն էր շփվելու, քննարկելու սիրած գործին վերաբերող շատ հարցեր:

Սեմինար-խորհրդակցության արդյունքները ամփոփելով՝ ՀԱՕԿ-ի նախագահ Ալեքսան Ավետիսյանը հույս հայտնեց, որ նման հանդիպումները կդառնան ավանդական:

ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆ

ՇԱՇԿԻ

Մնացել է երկու տուր

Ավարտին է մոտենում միջազգային շաշկու Հայաստանի տղամարդկանց եւ կանանց առաջնությունը:

Անցկացված տասնմեկ տուրից հետո հիանալի արդյունքով՝ 10 միավորով, աղյուսակը գլխավորում է Վաչիկ Մուրադյանը: Առաջատարից մեկ միավորով է ետ մնում Գեւորգ Բազոյանը: Երրորդ տեղում ընթանում է Սուրեն Անտոնյանը, որը հատկապես հաջող է անցկացրել վերջին հանդիպումները եւ այժմ ունի 7 միավոր: Կանանցից լավագույն արդյունքը Անահիտ Վանյանինն է: Նա ընդամենը ինը խաղ է անցկացրել, վաստակել է 6,5 միավոր եւ ընդհանուր հաշվարկում ընթանում է չորրորդ տեղում:

Մինչեւ առաջնության ավարտը մնացել է երկու տուր, սակայն շատ են բաց թողնված հանդիպումները:

ՇԱԽՄԱՏ

Գրոնինգենը սպասում է գրոսմայստերներին

Այսօր Երեւանից Հոլանդիա են մեկնում գրոսմայստերներ Վլադիմիր Հակոբյանը եւ Աշոտ Անաստասյանը: Նրանք, ինչպես հայտնի է, մեկնարկելու են օրերս Գրոնինգեն քաղաքում սկսվելիք աշխարհի շախմատի անհատական առաջնությունում: Այս խոշորագույն մրցաշարում Հայաստանի երրորդ ներկայացուցիչը՝ գրոսմայստեր Ռաֆայել Վահանյանը, Հոլանդիա կժամանի առաջնության բացման օրը՝ դեկտեմբերի 8-ին: Ընդգծենք, որ մրցումների կանոնադրության համաձայն, բոլոր մասնակիցները պարտավոր են բացման արարողության ժամանակ լինել մրցավայրում: Այս կանոնը տարածվում է նաեւ նրանց (օրինակ, Հակոբյանի եւ Վահանյանի) վրա, ովքեր պայքարի մեջ են մտնելու միանգամից երկրորդ շրջանից եւ առաջին պարտիան անցկացնելու են միայն դեկտեմբերի 11-ին: Այն շախմատիստները, որոնք կխախտեն այս որոշումը, ստիպված կլինեն հսկայական դրամական տույժեր մուծել:

Հիշեցնենք, որ դեկտեմբերի 9-ին եւ 10-ին Անաստասյանը, որը պայքարն սկսում է առաջին շրջանից, իր երկու պարտիայից բաղկացած մրցախաղը կանցկացնի ԱՄՆ-ի ուժեղագույն գրոսմայստերներից մեկի՝ Սեյրավանի հետ: Հակոբյանի մրցակիցը կորոշվի Պորտիշ-Լյուբեր մենամարտում, իսկ Վահանյանը կխաղա Բոլոգան-Ումգաեւ մրցախաղի հաղթողի հետ:

Հակոբյանի հետ Գրոնինգեն է մեկնում նաեւ նրա մարզիչը՝ գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանը:

Աշխարհի առաջնությունում Հայաստանը, բացի գրոսմայստերներից, ներկայացված կլինի նաեւ միջազգային կարգի մրցավար Աշոտ Վարդապետյանով:

Առաջնության գլխավոր մրցավար է հաստատվել հոլանդացի հանրահայտ մրցավար Գերտ Գիյսենը:

Գ. Հ.

ԱՅՑ

Եվրախորհրդի մարզական պատվիրակությունը Հայաստանում

Հայաստանում երեքօրյա այցով գտնվում է Եվրոպայի խորհրդի սպորտի զարգացման կոմիտեի պատվիրակությունը, որի կազմում են այդ կոմիտեի ղեկավար Ջորջ Ուոլքերը եւ Ֆինլանդիայի ներկայացուցիչ Ռայա Մաթիլան:

Եվրախորհրդի պատվիրակությունը հանդիպումներ եւ զրույցներ ունեցավ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության, Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի ղեկավարների հետ: Դեկտեմբերի 4-ին պատվիրակությունը Հայսպորտսվարչության նիստերի դահլիճում հանդիպեց ՀՀ մարզական ակտիվի, մարզընկերությունների եւ ֆեդերացիաների պատասխանատուների հետ:

Հանդիպումը ներածական խոսքով բացեց սպորտսվարչության պետ Արթուր Գեւորգյանը, որը ներկայացրեց հյուրերին, նրանց այցի նպատակը:

Ջ. Ուոլքերը նշեց, որ ՀՀ մարզական նախարարությանը խնդրվեց Բրյուսելում գտնվող Քլիրինգհաուզ մարզական հարցերով զբաղվող հաստատության 1 կամ 2 ներկայացուցիչ ունենալ Հայաստանում, որոնք եվրակառույցներին տեղյակ կպահեն Հայաստանի մարզական կյանքի իրադարձություններին եւ միաժամանակ Եվրախորհրդի մարզական կոմիտեի երաշխավորանքների եւ տարբեր ինֆորմացիայի՝ Հայաստանում օգտագործման մասին:

Հյուրերը ծանոթացան հայկական մասսայական սպորտի ընդհանուր վիճակին, լսեցին հայկական սպորտի մասնագետների կարծիքները եւ առաջարկությունները, պատասխանեցին նրանց հարցերին:

Նրանք հատուկ նշեցին, որ Հայաստանը բարձրակարգ մարզական երկիր է, որը կարիք չունի դրսի փորձագետների խորհուրդներին, ընդգծեցին, որ հնարավորին չափով կաջակցեն հայկական սպորտին, որի մասին արդեն որոշ տեղեկություններ ունեն:

Ձ. Վ.

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Թեհրանում սկսվեց իսլամական գագաթաժողովը

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է մեզ խիստ հետաքրքրող Ղարաբաղի խնդիրներին, հարկ է նշել, որ թեեւ այն տեղ է գտել գագաթաժողովի օրակարգում, սակայն առ այսօր Իրանի մամուլը եւ զանգվածային մյուս լրատվամիջոցները որեւէ կերպ դրան չեն անդրադարձել, բացառությամբ ԻՌՆԱ գործակալության հրատարակած «Իսլամական համաժողովը եւ Ղարաբաղյան խնդիրները» վերնագիրը կրող բյուլետենի, որի բովանդակությանն առայժմ ինձ չի հաջողվել ծանոթանալ: Այսուհանդերձ, կարելի է ենթադրել, որ Ղարաբաղյան հարցը թերեւս ընդգծված կարեւորություն չստանա համաժողովում, ինչպես ակնկալում են շահագրգիռ երկրները: Հատկապես, եթե հաշվի առնենք, որ իրանական մամուլի որոշ օրգաններ ունենալով ադրբեջանամետ դիրքորոշում, շահագրգիռ են այդ հարցով: Ուստի, հազիվ թե այդ հարցին անդրադառնալու համար ստեղծված պատեհ առիթը բաց թողնեին:

Տնտեսական հարցերի կոմիտեն քննարկել է իսլամական ընդհանուր շուկայի ստեղծման եւ իսլամական երկրների տնտեսական համագործակցության սերտացման, իսլամական զարգացող երկրներին աջակցելու, ինչպես նաեւ իսլամական տնտեսական բլոկի ձեւավորման հարցերը եւ պատրաստել դրանց վերաբերյալ բանաձեւեր:

Ընդունված փաստաթղթերը քննարկվելու են նաեւ արտգործնախարարների համաժողովում, ապա իսլամական նամամերով կազմակերպության գագաթաժողովում:

ՏԱՍԱՌՈՏ

Եվրախորհրդի երկրներում արգելվեց ծխախոտի գովազդը

5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, PC, RFI: Եվրախորհրդի ղեկավարությունը որոշում ընդունեց Եվրախորհրդի երկրներում արգելել ծխախոտի արտադրանքների գովազդը: Արգելքն ուժի մեջ կմտնի աստիճանաբար, առաջիկա 9 տարիների ընթացքում: Գովազդների մեծ մասը կվերացվի արդեն իսկ առաջին 4 տարիներին: Ծխախոտ արտադրողները խիստ քննադատության ենթարկեցին այդ որոշումը՝ ընդգծելով, որ արգելքը հակասում է Եվրախորհրդի մի շարք երկրների օրենսդրությանը: Մասնավորապես Ֆրանսիայի ծխախոտի արտադրանքների տեղեկատվության կենտրոնը հայտարարեց, որ այդ արգելքի պատճառով մամուլը կկորցնի շուրջ 350 մլն ֆրանկ, որը կստանար գովազդներից: Գերմանիայի կառավարությունն իր տարակուսանքը հայտնեց որոշման կապակցությամբ՝ համարելով այն անընդունելի: Իսկ Անգլիայում հայտարարեցին, որ իրավաբանական իմաստով այդ որոշումը կասկածելի է:

Շվեյցարական բանկիրները 1 տարվա ընթացքում կվճարեն հրեական փողերը

6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, BBC: Շվեյցարական բանկիրների միությունը հայտնեց, որ սկսել է դրամական վճարումներ կատարել այն հաշիվներից, որոնցից հաճախորդները չեն օգտվել սկսած երկրորդ աշխարհամարտի տարիներից: Ավելի քան 5 հազար այդպիսի հաշիվներում պահվում է շուրջ 50 մլն դոլար: Շվեյցարական բանկիրների ընկերությունը հայտարարեց, թե կքննարկի այդ հաշիվներից գումարներ ստանալու մասին ստացված 6 հազար հայտերը մեկ տարվա ընթացքում՝ հաշված հայտի ներկայացման օրից: Այդ հայտերը ներկայացվել էին այն բանից հետո, երբ շվեյցարական դրամատները հրապարակեցին երկրորդ աշխարհամարտից հետո չօգտագործված հաշիվների մասին տեղեկատվությունը:

Այաթոլլան՝ արեւմտյան փտած մշակույթի եւ Իսրայելի մասին

5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI: Թեհրանում, ուրբաթ օրվա աղոթքի ժամանակ իմամներից մեկը՝ այաթոլլա Ժանաթին իր քարոզում այսօր ասաց հետեւյալը. «Իսլամական աշխարհի առաջին խնդիրն է՝ հրաժարվել արեւմտյան փտած մշակույթից: Պետք է այնպես անել, որ իսլամը վերածնվի մեր երկրներում»: Նա ավելացրեց նաեւ, «Իսրայելը մեր բոլոր խնդիրների պատճառն է եւ նրա հետ չի կարող լինել ոչ մի փոխզիջում»:

Ելցին-Մասխադով հեռախոսազրույցի պայմանավորվածություն

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ եւ Չեչնիայի նախագահներ Բորիս Ելցինն ու Ասլան Մասխադովը պետք է անմիջական հեռախոսազրույց ունենան: Այդ մասին պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել չորեքշաբթի Գրոզնիում ՌԴ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Իվան Ռիբկինի հետ Մասխադովի բանակցությունների ընթացքում, լրագրողներին հաղորդել է Չեչնիայի առաջին փոխվարչապետ Մովլադի Ուդուգովը: «Այդ խոսակցությունից հետո Չեչնիայի եւ ՌԴ նախագահների առաջիկա հանդիպումը ավելի հստակ կգծագրվի», ասել է նա: Իվան Ռիբկինը անբավարար է համարել դաշնային եւ չեչենական կառավարությունների փոխգործունեությունը: Նրա գնահատմամբ, դաշնային կառավարությունը «պետք է կատարի իր պարտականությունները ֆինանսական եւ նյութական հոսանքների մասով»:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

1998 թ. անգլերենի ծրագրերը

Անգլերենի առաջին փուլ

Հունվարի 12-ից մարտի 6-ը

երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերենի երկրորդ փուլ

Հունվարի 12-ից մարտի 6-ը

երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերենի երրորդ փուլ

Հունվարի 12-ից մարտի 6-ը

երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերենի չորրորդ փուլ

Հունվարի 12-ից մարտի 6-ը

երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

TOEFL հանձնելու նախապատրաստական դասընթաց

Փետրվարի 9-ից մարտի 12-ը

երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-19:00

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Նախապայման՝ դիմորդները պետք է անգլերեն լեզվի քննությունը (տես ներքեւում) հանձնեն ամենաքիչը «5» գնահատականով:

- *Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 19ա սենյակում, ժամը 9:00-17:30:*
- *Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:*
- *Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ):*
- *Դեկտեմբերի 19-ին, ժամը 13:00, ՀԱՀ-ի փոքր դահլիճում տեղի կունենա անգլերեն լեզվի քննություն, որը դիմորդներին կօգնի դասընթացի ճիշտ ընտրություն կատարել:*

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

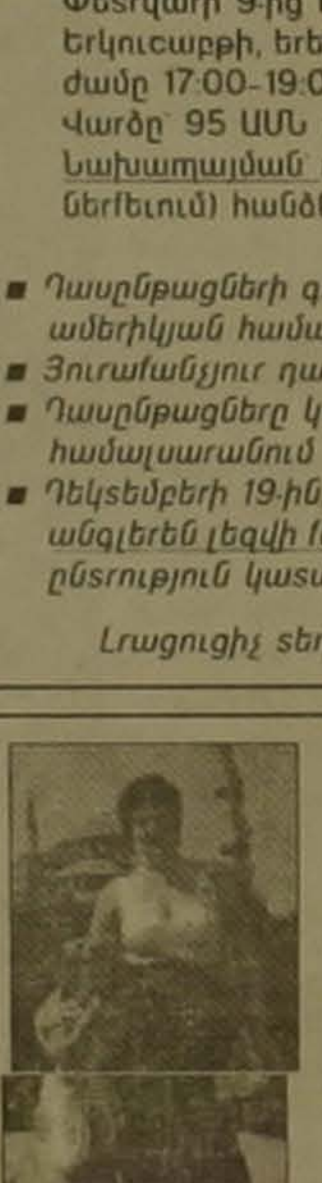

Տղամարդկանց եւ կանանց

քաշի նվազեցում ու կազմվածքի բարելավում առանց դիետաների եւ ֆիզիկական վարժությունների:

Մասնագետի խորհրդատվություն:

Զանգահարել 22-04-90,

ժամը 9-11-ը եւ 20-22-ը

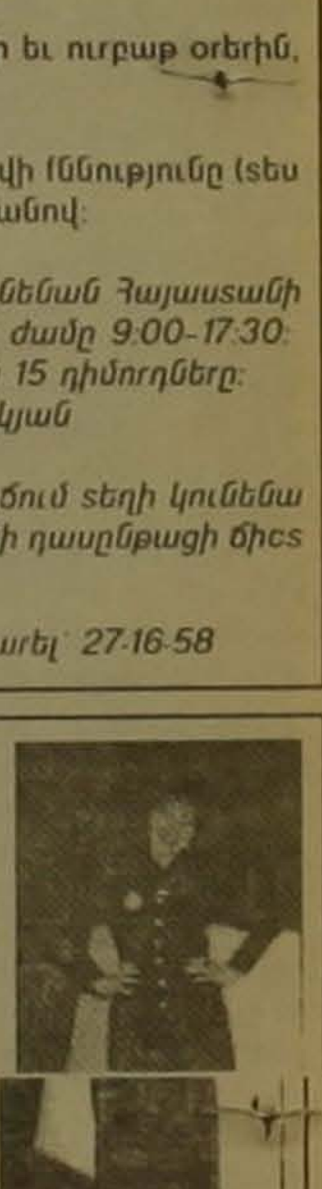

Երկխոսություն մարդու իրավունքների մասին

դեկտեմբերի 9, 1997

Ես կուզենայի ձեզ հրավիրել որպես ունկնդիր մասնակցելու Մարդու իրավունքների մասին երկխոսությանը, ի մասնավորի նվիրված Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի 50-ամյակին:

Այն տեղի կունենա Թեքեյան մշակութային կենտրոնում (Խանջյան 50)

դեկտեմբերի 9, 1997, ժամը 13:00

Միջոցառումը կվարի «Նորք» հեռուստատեսությունից

պրն Ռ. Մավիսակալյանը:

ԷՆԿՈՒ ԿԵԲԵԴԵ

ՄԱԿ-ի ՀՏԲ ներկայացուցիչ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՐՔ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ընթերցող լայն շրջանակներին հասցեագրված օգտակար նոր գիրք է լույս ընծայել Հայաստանի իրավագետների եւ քաղաքագետների միությունը: Ինչպես անվանումն է հուշում, այն, իրոք, սեղանի գիրք է համայնքների ղեկավարների, աշխատակիցների եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններով հետաքրքրվող յուրաքանչյուր քաղաքացու համար:

Գիրքն ամփոփում է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը, դրա վերաբերյալ ՀՀ նախագահի հրամանագրերն ու կառավարության որոշումները անհրաժեշտ մեկնաբանություններով: Հետաքրքիր տեղեկատվություն կարելի է քաղել այս ուղղությամբ արտասահմանյան փորձի վերաբերյալ: Հիշարժան են նաեւ համառոտ ակնարկը հին ու միջնադարյան Հայաստանում ինքնակառավարման մասին եւ անդրադարձը հայ ազգային տոներին:

Գիրքը կարելի է ձեռք բերել Հայաստանի իրավագետների եւ քաղաքագետների միությունում (հասցեն Արշակունյաց պող. 2, 4-րդ հարկ):

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 52-69-39, 56-35-84 հեռախոսահամարներով:

ԿԱՆԴԱՆՍ կենտրոնը

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի օժանդակությամբ հրավիրում է Ձեզ

ՊԼԱԿԱՏԻ

առաջին ազգային մրցույթ-ցուցահանդեսին եւ

Դմիտրի Շոստակովիչի ստեղծագործությունների

ՀԱՄԵՐԳԻՆ Հայաստանի ազգային օպերայի կամերային երգչախմբի եւ Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի մասնակցությամբ,

նվիրված

մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային օրվան

1997 դեկտեմբերի 10

Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տուն

սկիզբը՝ 17:00

Հարգելի ընթերցող

Հայաստանի Հանրապետության կապի նախարարության «Կոնսակս» պետական ձեռնարկությունը հիշեցնում է, որ հանրապետությունում տպագրվող թերթերի եւ ամսագրերի 1998 թ. առաջին կիսամյակի բաժանորդագրության վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 22-ն է: Այդ ժամկետից հետո բաժանորդագրվողները թերթեր եւ ամսագրեր կստանան փետրվարից: Շարունակվում է Ռուսաստանում, համագործակցության երկրներում եւ հեռավոր արտասահմանում տպագրվող թերթերի ու ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Արտոնյալ գներով բաժանորդագրվելու ենք հրավիրում նաեւ ուսանողներին եւ թոշակառուներին:

Բաժանորդագրությունը կատարվում է հանրապետության բոլոր փոստային բաժանմունքներում, իսկ փոխանցման կարգով Երեւանի համար 2 փոստային բաժանմունքում (Սարյան փող., համար 22, բարձրահարկ շենքի առաջին հարկում):

Շտապեք բաժանորդագրվել:

Հեռ.՝ 53-80-06, 53-38-02, 71-66

«ԿՈՆՍԱԿՍ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 55-66-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան

(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):

Զանգահարել 72-89-83

ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ

փոշեկուլների եւ միքսերների վերանորոգման պատվերներ:

Հեռ.՝ 643054

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ:

☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 720. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 5. 12. 1997. Գինը՝ 100 դրամ